

**De impact van de verfondsing van sectorale
financiering op de lokale beleidsdynamiek**
Tussentijds onderzoeksrapport

Jolijn De Roover en Wouter Van Dooren

Vlaanderen
is vernieuwend bestuur

**STEUNPUNT
BESTUURLIJKE
VERNIEUWING**

Het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing is een consortium van:

INSTITUUT VOOR DE OVERHEID

Parkstraat 45 bus 3609
B-3000 Leuven
Tel: 0032 16 32 32 70

Prof. dr. Geert Bouckaert
Promotor-coördinator
geert.bouckaert@kuleuven.be

Prof. dr. Annie Hondeghem
Verantwoordelijke KU Leuven
annie.hondeghem@kuleuven.be

Sint-Jacobstraat 2
B-2000 Antwerpen
Tel: 0032 3 265 53 87

Prof. dr. Wouter Van Dooren
Verantwoordelijke UAntwerpen
wouter.vandooren@uantwerpen.be

Campus Mercator G
Henleykaai 84
B-9000 Gent
Tel: 0032 9 243 29 04

Prof. dr. Joris Voets
Verantwoordelijke UGent
joris.voets@ugent.be

Martelarenlaan 42
B-3500 Hasselt
Tel: 0032 11 26 81 11

Prof. dr. Johan Ackaert
Verantwoordelijke UHasselt
johan.ackaert@uhasselt.be

Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing
Parkstraat 45 bus 3606 - 3000 Leuven - België
Tel: 0032 16 32 36 10 - E-mail: sbv@kuleuven.be - URL: <https://steunpuntbestuurlijkevernieuwing.be/>

© Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing
Niets uit deze uitgave mag, zelfs gedeeltelijk, openbaar gemaakt worden, gereproduceerd, vertaald of aangepast, onder enige vorm ook, hierin begrepen fotokopie, microfilm, bandopname behoudens uitdrukkelijke en voorafgaande toestemming van de uitgever.
Dit rapport vermeldt de mening van de auteur en niet deze van de Vlaamse overheid.
De Vlaamse overheid kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik dat wordt gemaakt van de in deze bekendmaking opgenomen gegevens.

DE IMPACT VAN DE VERFONDSING
VAN SECTORALE FINANCIERING OP
DE LOKALE BELEIDSDYNAMIEK

Tussentijds onderzoeksrapport

Jolijn De Roover

Prof. Dr. Wouter Van Dooren

INHOUDSTAFEL

1 Inleiding..... 7

2 Probleemstelling 8

3 Wat is lokale autonomie? 11

4 Waarom autonomie geven aan lokale besturen? 16

4.1 Instrumentele argumenten 17

4.2 Normatieve argumenten 18

5 Opzet en uitvoering van het onderzoek 20

5.1 Analyse van decreten en uitvoeringsbesluiten 21

5.2 Analyse van exploitatie uitgaven 21

5.2.1 Evolutie exploitatie uitgaven sport en jeugd 22

5.2.2 Verschuivingen tussen beleidsacties 22

5.3 Semi-gestructureerde interviews 25

6 Resultaten..... 27

6.1 De impact van de verfondsing op de formele autonomie van lokale besturen 27

6.2 Veranderingen in de gepercipieerde autonomie 34

6.3 Evolutie exploitatie uitgaven sport en jeugd 35

6.4 Verschuivingen binnen de beleidsvelden sport en jeugd, overheen de beleidsacties 38

6.5 Waarom zijn de veranderingen in de uitgavenpatronen eerder beperkt? 42

6.5.1 Statische analyse van de exploitatie uitgaven 42

6.5.2 Semigestructureerde interviews 46

7 Conclusie..... 56

8 Bibliografie..... 61

9 Bijlagen 64

9.1 Gecodeerde decreten en uitvoeringsbesluiten 64

9.2 Verhouding exploitatie-uitgaven 2017 / 2015. Gecorrigeerd voor inflatie. 66

9.3 Verhouding exploitatie uitgaven sport- en jeugdbeleid/ totale exploitatie uitgaven 2017/2015. Gecorrigeerd voor inflatie. 75

9.4 Verhouding beleidsacties niet gelinkt aan rapporteringscode/ beleidsacties gelinkt aan rapporteringscode 2017/2015. Gecorrigeerd voor inflatie. 85

9.5 Analyse financiële data 94

9.5.1 Geselecteerde financiële data 96

9.5.2 Geselecteerde onafhankelijke variabelen 97

9.5.3 R-syntax analyse-klaar maken data 97

9.5.4 R-syntax multilevel model 101

9.6 Interviewprotocol 108

9.7 Interviewcitaten 110

9.7.1 Gepercipieerde autonomie: citaat 1-7 110

9.7.2 Gebruik formele autonomie: citaat 1-2 112

9.7.3 Geen gebruik formele autonomie: citaat 1-6 112

9.7.4 Centrale controle: citaat 1-4 114

9.7.5 Centrale controle: citaat 5-9 116

9.7.6 Centrale controle: citaat 10-12 117

9.7.7 Centrale controle: citaat 13 118

9.7.8 Centrale controle: citaat 14 118

9.7.9 Centrale controle: citaat 15-17 118

9.7.10 Middelen: citaat 1-5 119

1 INLEIDING

Er bestaan heel wat geldstromen tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen in Vlaanderen. De Vlaamse overheid draagt financiële middelen over naar het lokale niveau om zo bij te dragen aan een duurzaam, innovatief en sterk lokaal beleid. Echter toonde het onderzoek van Christiaens, Vanhee en Lievens in 2013 aan dat van de 66 geïdentificeerde geldstromen slechts enkele bepalend waren voor de verdeling van het totale bedrag dat naar de lokale en provinciale besturen werd getransfereerd. Het gemeentefonds, stedenfonds, provinciefonds en de loon- en werkingsubsidies van het onderwijs waren goed voor ruim drie kwart van het totaalbedrag aan geldstromen (Christiaens, Vanhee, & Lievens, 2013; Peeters, 2011). De transparantie en doeltreffendheid van de overige geldstromen werden dan ook in vraag gesteld.

Het onderzoek van Christiaens et al. (2013) concludeerde dat er nood was aan eenvoudigere en meer transparante financiële verhoudingen tussen Vlaanderen en de lokale besturen. De Vlaamse overheid heeft hiertoe tijdens de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet. Zo werd op 15 juli 2011 het planlastendecreet¹ goedgekeurd, waardoor de plan- en rapporteringslast van lokale besturen werd ingeperkt en de beleidsruimte werd verhoogd. In 2014 werd de beleids- en beheerscyclus (BBC) ingevoerd waardoor het mogelijk werd beleid te plannen, budgetteren en te rapporteren binnen één geïntegreerd instrumentarium.

Ook in 2016 veranderde er heel wat omwille van het ‘decreet tot wijziging van diverse decreten houdende de subsidiëring van de lokale besturen’, dat op 30 juni 2015 definitief werd goedgekeurd door het Vlaams parlement. De toepassing van dit decreet heeft ertoe geleid dat eerder geormerkte sectorale doelsubsidies werden ingekanteld in het gemeentefonds. De voorwaardelijke financiering ten voordele van zeven beleidssectoren² werd vervangen door een onvoorwaardelijke basisfinanciering in de vorm van een aanvullende dotatie via het gemeentefonds. Hierdoor zijn deze middelen niet langer geormerkt aan beleidssectoren. Dit heeft de lokale autonomie uitgebreid en de lokale bestuurders meer beleidsruimte gegeven. De inkanteling van sectorale subsidies in het gemeentefonds noemen we in dit rapport ‘de verfondsing’.

¹ Decreet van 15 juli 2011 houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd

² De zeven betreffende beleidssectoren zijn: cultuurbeleid, jeugdbeleid, sportbeleid, flankerend onderwijsbeleid, bestrijding kinderarmoede, gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking en integratiesubsidies.

De verfondsing van sectorsubsidies leidde vooral in de beleidssectoren tot ongerustheid. De angst rees dat de ‘zachte’ beleidsvelden (bijv. sport, jeugd, cultuur, integratie,...) financiële middelen zouden verliezen aan ‘harde’ beleidsvelden. Dit blijkt o.a. uit de adviesrapporten die de SARC Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk, de Vlaamse Sportraad en de Algemene raad hebben geschreven naar aanleiding van de inkanteling van de geormerkte subsidies voor het lokaal cultuur-, sport- en jeugdbeleid. De adviesraden juichen de administratieve vereenvoudiging toe die met deze inkanteling gepaard gaat, maar drukken ook nadrukkelijk hun bezorgdheid uit over de beslissing om de eerder geormerkte subsidies zonder label naar het gemeentefonds over te hevelen. Hierdoor neemt volgens hen de onzekerheid of deze financiële middelen blijvend aan cultuur, sport en jeugd besteed zullen worden toe (SARC, 2014, 2015). Er is immers geen formele verplichting meer om deze middelen blijvend te besteden aan de beleidsvelden waarvoor ze oorspronkelijk waren bedoeld.

De verfondsing roept dan ook heel wat vragen op: Besteden lokale besturen hun financiële middelen nu anders? Heeft deze verandering meer lokaal maatwerk mogelijk gemaakt en de administratieve last verminderd? Is de lokale beleidsaandacht voor de ingekantelde beleidssectoren verwaterd? Heeft deze verandering ervoor gezorgd dat er minder of net meer geïnvesteerd wordt in vernieuwing en innovatie? **Kortom, hoe en in welke mate heeft de inkanteling van de geormerkte sectorale doelsubsidies een impact op de lokale beleidsdynamiek?**

2 PROBLEEMSTELLING

Lokale besturen bekleden een centrale rol in de organisatie en productie van (semi-) publieke goederen en diensten. De tendens in de laatste decennia was er dan ook één van decentralisatie. Het doel van decentralisatie is om de lokale besturen de vrijheid en verantwoordelijkheid te geven om zich te ontwikkelen tot een sterk overheidsniveau (Alonso & Andrews, 2018; Bahl, 1999; Borge, Brueckner, & Rattsø, 2014; Rodríguez-Pose & Gill, 2003; Rodríguez-Pose & Sandall, 2008). De toepassing van het subsidiariteitsbeginsel maakt dat taken en bevoegdheden worden ondergebracht op een zo'n laag mogelijk bestuurlijk niveau. Zo tracht men het beleid sterker af te stemmen op lokale noden en wensen, lokale civiele participatie te stimuleren, fiscale discipline te vergroten en een meer effectieve en efficiënte allocatie van goederen en diensten te realiseren (Akai & Sakata, 2002; Alonso & Andrews, 2018; Asatryan, Feld, & Geys, 2015; Borge et al., 2014; Brueckner, 2009; Ladner, Keuffer, & Baldersheim, 2016; Oates, 1999).

Ook het Vlaamse bestuurlijk beleid volgt deze visie. Het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019³, en de beleidsbrief 2017-2018 van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur⁴ halen aan dat men streeft naar een versterking van de bestuurskracht en autonomie van de steden en gemeenten. De Vlaamse overheid omschrijft zichzelf als een ‘kaderstellende’ overheid, die de grote doelstellingen van het Vlaamse beleid bepaalt. Binnen dit Vlaamse kader streeft men naar het geven van meer vertrouwen en bevoegdheden aan de steden en gemeenten zodat de lokale besturen de Vlaamse doelstellingen in de eigen lokale context kunnen invullen en eigen keuzes kunnen maken over de in te zetten middelen en personeel om deze doelstellingen te realiseren.

Ondanks de decentralisatie-tendens zijn lokale besturen zelden zelfbedruipend (Asatryan et al., 2015). In bijna alle westerse landen zijn steden en gemeenten tot op een bepaalde hoogte afhankelijk van centrale financiële stromen (Borge et al., 2014), vaak in de vorm van subsidies. Deze subsidies zijn meestal gekoppeld aan heel wat wettelijke en administratieve vereisten (Bouckaert, Maes, & Van Dooren, 2001). Via die weg worden lokale besturen aangemoedigd om het beleid van een centraal overheidsniveau te implementeren. Deze vereisten voor financiering kunnen in meer of mindere mate resulteren in een beperking van de lokale autonomie (Brueckner, 2009; van Dooren, Verschuere, Voets, & Wayenberg, 2002). Bijgevolg kunnen subsidies het moeilijker maken om de doelstellingen te bereiken die de decentralisatie-tendens nastreeft. Daarom pleiten sommigen voor meer vrij te spenderen subsidies. Dit zou de regulering die verbonden is aan deze subsidiestromen beperken waardoor de formele autonomie (i.e. de keuzevrijheid verkregen via wetgeving en regulering) van lokale besturen wordt uitgebreid.

De Vlaamse overheid volgt deze denkrichting. Op 30 juni 2015 keurde het Vlaams parlement het ‘decreet tot wijziging van diverse decreten houdende de subsidiëring van de lokale besturen’ definitief goed. Dit decreet is geïmplementeerd vanaf 1 januari 2016 en heeft ertoe geleid dat de voorwaardelijke financiering ten voordele van zeven beleidssectoren⁵ werd vervangen door een onvoorwaardelijke basisfinanciering in de vorm van een aanvullende dotatie via het gemeentefonds. Hierdoor zijn deze middelen niet langer geoormerkt en kunnen Vlaamse lokale besturen deze financiële middelen inzetten naar eigen goeddunken.

³ Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019

⁴ Beleidsbrief Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid 2017-2018, ingediend door viceminister-president Liesbeth Homans.

⁵ De zeven betreffende beleidssectoren zijn: lokaal cultuur beleid, jeugdbeleid, sportbeleid, flankerend onderwijsbeleid, bestrijding kinderarmoede, gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking en integratiesubsidies.

Echter is het niet duidelijk of veranderingen in formele autonomie (i.e. de keuzevrijheid verkregen via wetgeving en regulering) ook veranderingen in *de facto* autonomie (i.e. de gepercipieerde en gebruikte autonomie) teweeg brengen. Sommige academici (bijv. (Egeberg & Trondal, 2009; Painter & Yee, 2010)) zijn ervan overtuigd dat formele autonomie de *de facto* autonomie van lokale besturen op een lineaire en directe manier beïnvloedt. Volgens hen is er een vrij strikt verband tussen de formele structuur en context van een organisatie en het niveau van de facto autonomie waarover de organisatie beschikt. Andere academici (bijv. (Busuioac, 2009; Kleizen, Verhoest, & Wynen, 2018; Maggetti, 2007; Verhoest, 2017; Yesilkagit & van Thiel, 2008; Zito, 2015)) toonden aan dat de formele autonomie van een organisatie niet noodzakelijk overeenstemt met de gepercipieerde autonomie. Het bewijs omtrent de relatie tussen formele en de facto autonomie blijft dan ook onduidelijk.

De verfondsing van de doelsubsidies is een toename van formele autonomie. Echter, deze hervorming kan alleen maar effect hebben als ook *de facto* autonomie toeneemt. De facto autonomie is deels subjectief. Het is een perceptie van de formele autonomie. De perceptie van autonomie is vervolgens een voorspeller van het gebruik ervan in de praktijk (Verhoest, 2017). Alleen als gemeenten meer autonomie percipiëren, en deze vervolgens ook gebruiken om eigen begrotingskeuzes te maken, mogen we verwachten dat er meer maatwerk wordt geleverd in de lokale toewijzing van middelen. Daarom is het relevant om na te gaan hoe lokale besturen hun autonomie percipiëren én hoe ze autonomie gebruiken in de begrotingskeuzes.

Als een verband ontbreekt tussen de formele en *de facto* autonomie van lokale besturen, of als andere factoren dit verband mediëren, zal meer formele autonomie door deregulering niet automatisch resulteren in meer gepercipieerde autonomie. Bijgevolg zullen meer vrij te besteden financiële middelen niet leiden tot een eigen lokale beleidsvorming. Daarom onderzoeken we hoe formele en *de facto* autonomie verbonden zijn en welke factoren bepalen hoe lokale besturen hun autonomie percipiëren en gebruiken.

Dit rapport tracht daarom volgende onderzoeksvraag te beantwoorden: **Hoe en in welke mate heeft de verfondsing (de inkanteling van de geormerkte sectorale doelsubsidies in het gemeentefonds) een impact op de lokale beleidsdynamiek?** Om deze vraag te beantwoorden hanteren we twee deelvragen: *Hoe zijn de formele en de facto autonomie van lokale besturen gelinkt met elkaar, en wat zijn de determinanten van de facto autonomie?*

Het empirische onderzoek is gebaseerd op een triangulatie van drie databronnen. Eerst hebben we regelgeving geanalyseerd om zo na te gaan hoe, en in welke mate, de inkanteling van de geormerkte

////////////////////////////////////

doelsubsidies de formele autonomie van lokale besturen heeft vergroot. Ten tweede hebben we financiële data uit de jaarrapporten van de 308 Vlaamse besturen onderzocht. Zo hebben we een beeld geschetst van de mate waarin de lokale uitgavenpatronen zijn veranderd. We bekijken zowel verschuivingen *tussen* beleidssectoren als verschuivingen *tussen* beleidsacties *binnen* beleidssectoren. Als derde stap hebben we data verzameld via semigestructureerde interviews. Deze interviews hebben we afgenomen bij schepenen en ambtenaren bevoegd voor het sport- en jeugdbeleid.

De volgende sectie van dit rapport biedt een samenvatting van bestaande wetenschappelijke inzichten en definities. Vervolgens wordt de gebruikte methodologie in detail toegelicht. Daarna rapporteren we de resultaten. Het rapport eindigt met de discussie en conclusie van de resultaten. In de bijlage is een uitgebreide onderzoeksdocumentatie opgenomen.

3 WAT IS LOKALE AUTONOMIE?

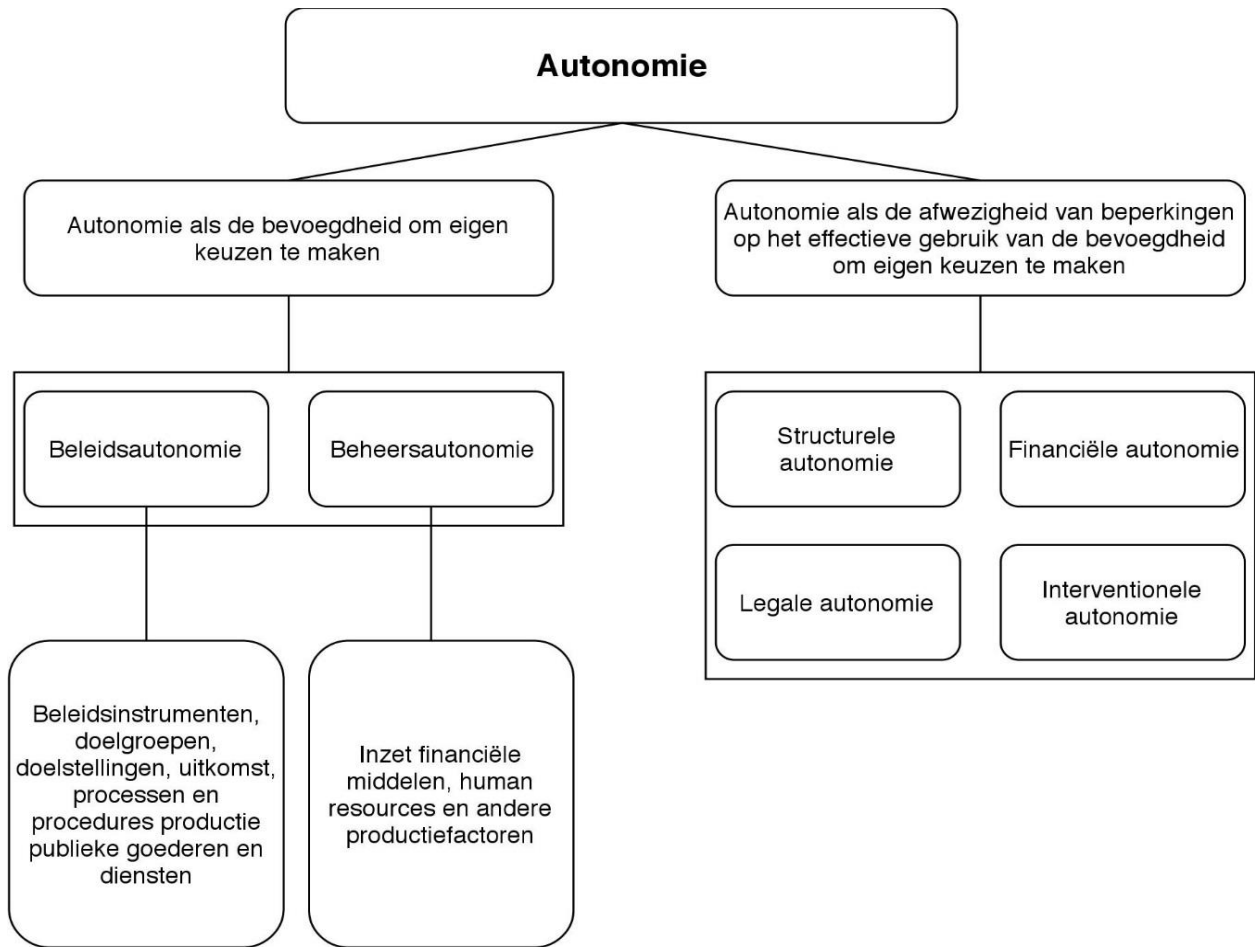
Lokale autonomie is een sleutelwoord binnen het huidige Vlaamse binnenlands bestuur⁶. Autonomie verwijst naar de vrijheid waarover lokale besturen beschikken om een eigen beleidsvisie uit te denken en om eigen keuzes te maken over het inzetten van middelen en personeel. Autonomie verwijst daarom naar de vrijheid van lokale besturen om zich te gedragen en te denken vrij van hiërarchische beperkingen.

Binnen de wetenschappelijke context is de definitie van autonomie minder eenduidig. Onderzoekers gebruiken lokale autonomie op uiteenlopende manieren. Zo geven sommigen het concept een eerder normatieve invulling, om de rol van lokale besturen te benadrukken. Anderen gebruiken het concept om democratieën tussen landen en/of regio's te vergelijken. Nog anderen gebruiken het als empirische maatstaf, om veranderingen in de staatsstructuur van landen/regio's in kaart te brengen (Pratchett, 2004). In deze studie sluiten we aan bij de empirische traditie. Autonomie is geen normatief, maar een analytisch concept.

Autonomie hangt af van het onderzoeksperspectief. Vanuit een top-down perspectief kan autonomie worden gedefinieerd als de afwezigheid van inmenging vanuit een centraal overheidsniveau,

⁶ Zie bv. het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019 en in de beleidsbrief 2017-2018 van minister van Binnenlands Bestuur

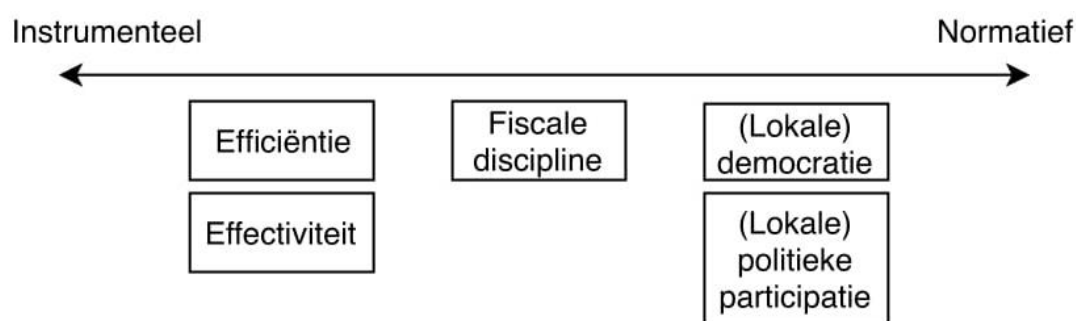

Figuur 1: De dimensies van autonomie volgens Verhoest et al. (2004)

Autonomie als de bevoegdheid om eigen keuzen te maken gaat over ex-ante controle. Het doel van ‘before-the-fact’ controle is om ongewenste acties te vermijden en gewenste te stimuleren. Deze controle heeft doorgaans de vorm van wetgeving of regulering die specificeert wat de entiteit moet, mag of niet mag doen (Verhoest et al., 2004). Deze dimensie van autonomie valt uiteen in twee vormen: beheers- en beleidsautonomie. Beheersautonomie betreft de vrijheid om eigen keuzen te maken over het type en het gebruik van input, en kan op zijn beurt worden onderverdeeld in drie zijtakken: financiële beheersautonomie (i.e. de vrijheid om budgetten te verschuiven overheen jaren en acties), human resources beheersautonomie (i.e. de vrijheid om eigen keuzen te maken over de aanwerving en selectie van nieuwe werknemers) en beheersautonomie over andere productiefactoren. Beleidsautonomie betreft de mate waarin de entiteit eigen keuzen kan maken over de beleidsinstrumenten, doelgroepen, maatschappelijke doelstellingen, uitkomsten en processen en procedures om bepaalde (semi-) publieke goederen en diensten te produceren (Verhoest et al., 2004).

nastreven van de intrinsieke waarde van lokale democratie en het stimuleren van politieke participatie (Erlingsson & Ödalen, 2017; Ladner et al., 2016).

Figuur 2: Doelstellingen decentralisatie

4.1 INSTRUMENTELE ARGUMENTEN

In decentraliseringsdebatten komen de instrumentele argumenten vaak het eerst aan bod. De zoektocht naar meer efficiëntie en effectiviteit is doorgaans een drijvende kracht achter deze hervormingen (Erlingsson & Ödalen, 2017). Aangezien de lokale besturen het dichtst bij de burger staan, en bijgevolg ook geacht worden het best geïnformeerd te zijn over de lokale noden en behoeften, zou decentralisatie een meer efficiënte en effectieve allocatie van goederen en diensten teweeg brengen (Davoodi & Zou, 1998; Oates, 1999; Ribot, 2002). Als centrale overheid is het doorgaans moeilijker om aandacht te besteden aan elke lokale bekommernis aangezien tijd, informatie, kennis en andere middelen ontbreken om dit te doen (Erlingsson & Ödalen, 2017).

Decentralisatie zou niet enkel de efficiëntie en effectiviteit, maar ook de fiscale discipline van lokale besturen verhogen (Asatryan et al., 2015). Deze verwachting berust op twee argumenten. Enerzijds zou een uitbreiding van autonomie meer budgettaire flexibiliteit creëren waardoor lokale besturen meer vrijheid hebben om inkomsten en uitgaven op elkaar af te stemmen. Indien autonomie ontbreekt om beslissingen te maken over de inkomsten, is het snijden in uitgaven het enige instrument om eventuele financiële schulden in te dijken. Het is echter wettelijk en politiek gezien vaak moeilijk om uitgaven sterk te verminderen. Een andere oplossing is het heffen van extra belastingen, maar dit brengt vaak heel wat politieke kosten met zich mee. Wanneer lokale besturen over de autonomie beschikken om beslissingen te maken over meerdere beleidsinstrumenten hebben ze echter de opportuniteit om deze politieke kost te reduceren en alsnog een evenwicht te creëren tussen de inkomsten en uitgaven (Asatryan et al., 2015). Anderzijds zou meer autonomie ook resulteren in meer fiscale discipline aangezien ook het lokale verantwoordelijkheidsgevoel stijgt. Wanneer lokale besturen slechts kunnen beschikken over een beperkte vrijheid om eigen beslissingen

te nemen over de inkomsten, worden ze door de kiezers en door de politiek vaak minder verantwoordelijk geacht voor buitensporige tekorten. In de plaats van de lokale besturen hiervoor verantwoordelijk te stellen wordt de verantwoordelijkheid gelegd bij de centrale overheid. Dit vermindert vervolgens de stimulans richting de lokale besturen om een gezond fiscaal evenwicht na te streven. Wanneer lokale besturen eigen beslissingen kunnen nemen over de inkomsten, zullen kiezers en de politiek meer verantwoordelijkheid bij hen leggen en zal bijgevolg de stimulans groeien om een gezond evenwicht te creëren tussen de inkomsten en uitgaven (Asatryan et al., 2015).

4.2 NORMATIEVE ARGUMENTEN

De redenen waarom centrale overheden in vele Europese landen lokale autonomie als iets waardevol beschouwen gaan verder dan louter de instrumentele argumenten. Waarden zoals het recht op lokale zelfbeschikking en lokale democratie zijn ook belangrijke drijfveren (Erlingsson & Ödalen, 2017). Sinds de val van de Berlijnse muur is het aantal Europese landen met democratisch verkozen lokale overheden enorm gestegen waardoor nu meer landen dan ooit lokale democratie nastreven (Lidström, 1998). Binnen de politieke theorie beschouwt men lokaal zelfbestuur doorgaans als een fundamentele component van lokale democratie (Pratchett, 2004). Het concept 'lokaal zelfbestuur' wordt in het Europees Charter van Lokaal Zelfbestuur gedefinieerd als het recht en de mogelijkheid van lokale besturen om, binnen de rechterlijke vastgestelde grenzen, een aanzienlijk deel van het beleid te reguleren en uit te voeren onder de eigen bevoegdheid en met het oog op het lokaal algemeen belang⁷. Zonder autonomie komt dan ook lokaal zelfbestuur in gedrang aangezien lokale besturen in dat geval geen eigen beslissingen kunnen nemen over de inhoud en de uitvoering van beleid. Zonder lokale autonomie geen lokaal zelfbestuur, en zonder lokaal zelfbestuur geen lokale democratie (Pratchett, 2004).

Normatieve politicologen halen heel wat argumenten aan over het belang van lokale democratie. Zo zou lokale democratie zorgen voor een verspreiding van macht binnen de samenleving, zou het meer diversiteit creëren in een anders eerder uniform centraal beleid en zou het de lokale afstemming van beleid stimuleren (Pratchett, 2004). Ook in het Europees Charter van Lokaal Zelfbestuur haalt men deze punten aan en stelt men dat bevoegdheden, indien mogelijk, uitgeoefend moeten worden door het overheidsniveau dat het dichtst bij de burgers staat⁸. Bovendien mogen de bevoegdheden die zijn

⁷ Art. 2.1, The European Charter of Local Self-Government

⁸ Art. 4.3, The European Charter of Local Self-Government

////////////////////////////////////

In dit rapport ligt de focus op het sport- en jeugdbeleid. Dit zijn twee van de zeven beleidssectoren¹⁵ waarvoor lokale besturen tot 2016 geormerkte subsidies konden krijgen. Samen met de beleidssector cultuur was het budget voor de geormerkte subsidies voor het sport en jeugdbeleid het grootst. Bijna alle steden en gemeenten hebben hiervoor een geormerkte subsidie ontvangen in 2014 en 2015. Er is voor geopteerd om het sport en jeugdbeleid te bestuderen, en het cultuurbeleid buiten beschouwing te laten, aangezien het cultuurbeleid als sector zeer gediversifieerd is. Er vallen uiteenlopende dingen onder het cultuurveld waardoor het, in vergelijking met de eerder afgelijnde beleidsvelden sport en jeugd, moeilijker is om hier een coherent beeld over te schetsen. Bovendien wordt het hierdoor ook moeilijker om de vergelijking met andere beleidsvelden te maken. Vandaar dat in dit rapport de focus ligt op het sport- en jeugdbeleid, en niet op het cultuurbeleid.

5.1 ANALYSE VAN DECRETEN EN UITVOERINGSBESLUITEN

Via de analyse van wetsdocumenten is nagegaan wat de inkanteling van de geormerkte doelsubsidies heeft veranderd aan de formele autonomie van de Vlaamse lokale besturen. Twintig decreten en uitvoeringsbesluiten zijn geanalyseerd en vergeleken. De analyse verliep volgens een iteratief proces waarin de documenten telkens opnieuw werden doorgenomen tot een duidelijk beeld was gevormd over de mate waarin de verfondsing de formele autonomie van lokale besturen heeft veranderd. Om deze analyse op een systematische manier uit te voeren is gebruik gemaakt van het softwareprogramma NVivo. De autonomie dimensies die Verhoest et al. (2004) onderscheiden, fungeerden als codeboom.

5.2 ANALYSE VAN EXPLOITATIE UITGAVEN

Indien een directe link bestaat tussen de formele en de de facto autonomie van lokale besturen kunnen we verwachten dat het wegvallen van de oormerking van de doelsubsidies heeft geleid naar meer lokaal gediversifieerde uitgavenpatronen. Eén van de belangrijkste doelstellingen van de vefondsing was immers dat het beleid meer zou worden afgestemd op de lokale noden en behoeften. Indien de grotere formele autonomie een directe impact heeft op de gepercipieerde en gebruikte autonomie zou dit bijgevolg ook gereflecteerd moeten worden in de lokale uitgavenpatronen.

¹⁵ De zeven betreffende beleidssectoren zijn: lokaal cultuur beleid, jeugdbeleid, sportbeleid, flankerend onderwijsbeleid, bestrijding kinderarmoede, gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking en integratiesubsidies.

Om na te gaan of de verfondsing zo'n verschuivingen teweeg heeft gebracht hebben we de exploitatie uitgaven van de volledige populatie van Vlaamse lokale besturen bestudeerd voor de periode 2012-2017. Enerzijds hebben we verschuivingen in de totale exploitatie uitgaven aan de beleidsvelden jeugd en sport in kaart gebracht. Anderzijds hebben we ook binnen de beleidsvelden sport en jeugd gekeken, en hebben we verschuivingen tussen beleidsacties geanalyseerd. De financiële data hebben we verkregen via de BBC-tool van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB)¹⁶. We hebben zowel de exploitatie uitgaven van de gemeentebesturen, als van de autonome gemeentebedrijven (AGB) meegenomen om geen belangrijke uitgaven te missen.

5.2.1 Evolutie exploitatie uitgaven sport en jeugd

De eerste stap in de analyse van de lokale bestedingspatronen bestond uit het in kaart brengen van verschuivingen in de totale exploitatie uitgaven aan het sport- en jeugdbeleid. Met de implementatie van de verfondsing rees immers de angst dat 'zachte' beleidsvelden financiële middelen zouden verliezen ten voordelen van de 'harde' beleidsvelden. Dit blijkt o.a. uit de adviesrapporten die de SARC Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk, Vlaamse Sportraad en de Algemene raad hebben geschreven naar aanleiding van de inkanteling van geormerkte subsidies. De adviesraden juichen de administratieve vereenvoudiging toe die met deze inkanteling gepaard gaat, maar drukken daarnaast nadrukkelijk hun bezorgdheid uit voor de beslissing om de eerder geormerkte subsidies zonder label naar het gemeentefonds over te hevelen. Hierdoor neemt immers de onzekerheid toe of deze financiële middelen blijvend aan cultuur-, sport- en jeugdbeleid besteed zullen worden (SARC, 2014, 2015).

Om dit debat te objectiveren gaan we na of lokale besturen naar aanleiding van de inkanteling van de sectorale doelsubsidies inderdaad hebben beknabbeld op de budgetten die naar het jeugd- en sportbeleid gaan. Dit doen we aan de hand van een descriptieve analyse van de exploitatie uitgaven van de 308 Vlaamse lokale besturen aan de beleidsvelden jeugd en sport, voor de periode 2012-2017.

5.2.2 Verschuivingen tussen beleidsacties

Om in aanmerking te komen voor de geormerkte sectorale doelsubsidies moesten lokale besturen zichzelf inschrijven op de Vlaamse beleidsprioriteiten via de meerjarenplanning. Dit deden ze door budgetacties te koppelen aan Vlaamse rapporteringscodes. Voor het beleidsveld sport waren er in 2014 en 2015 vijf rapporteringscodes: LSBVBP01, LSBVBP02, LSBVBP03, LSBVBP04 en LSBVBP05 (enkel

¹⁶ Kijk bijlagen voor selectiecriteria.

voor de provincies). Voor het jeugdbeleid waren er drie rapporteringscodes: LJBVBP01, LJBVBP02 en LJBVBP03.

We hebben de exploitatie uitgaven van de lokale besturen verkregen via de BBC-tool van het Agentschap Binnenlands Bestuur. De aangeleverde data was echter niet klaar om verschuivingen tussen beleidsacties in kaart te brengen. Heel wat extra stappen waren nodig om de data analyseklaar te maken. We hebben op basis van de actiecodes de exploitatie uitgaven voor de periode 2012-2017 teruggekoppeld aan de rapporteringscodes. De exploitatie uitgaven tussen 2012 en 2017 met dezelfde actiecodes, of met een actiecode die louter qua jaartal verschilt, zijn aan elkaar gekoppeld. Dit creëert de mogelijkheid om de exploitatie uitgaven op te splitsen in twee groepen: een groep met acties waarvoor lokale besturen via de Vlaamse beleidsprioriteiten doelsubsidies hebben gekregen, en een groep met acties waarvoor ze geen doelsubsidies hebben gekregen. De eerste groep betreft beleid dat via de beleidsprioriteiten door Vlaanderen werd gestuurd, de tweede groep betreft beleid dat volledig lokaal is vorm gegeven en ingevuld. Deze opsplitsing maakt het mogelijk om verschuivingen overheen beleidsacties in kaart te brengen. Aan de hand van het statistische programma ‘R’ hebben we de data op deze manier analyse-klaar gemaakt¹⁷.

De eerste stap in het analyse-klaar maken van de data bestond uit het samenvoegen van alle rijen met identieke actie codes, met behoud van de verschillende rapporteringscodes. Nadien werden alle exacte duplicaten verwijderd uit het bestand.

Actie code	Rapporteringscode	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		3,3E+08	3,5E+08	6E+08	4,8E+08	4,1E+08	4,2E+08
S302P1A1	-	0	0	297415	529465	390738	0
S302P1A2	-	0	0	4160,42	0	14752,3	0
S302P1A3	-	0	0	308836	81583,2	310344	0
S302P1A4	-	0	0	0	0	115443	0
S302P1A4	LSBVBP03	0	0	111588	486180	0	0
S302P1A4	LSBVBP04	0	0	111588	486180	0	0
S302P1A5	-	0	0	0	0	345	0

Figuur 3: Eerste stap datacleaning: alle rijen met dezelfde actiecode samenvoegen en duplicaten verwijderen

De tweede stap in het analyse-klaar maken van de data bestond uit het filteren van alle rijen met een actiecode bestaande uit 10 karakters en beginnend met een 20. Dit zijn immers actiecodes gespecificeerd naar jaar, waardoor de uitgaven aan dezelfde acties overheen jaren telkens op een

¹⁷ Kijk bijlagen voor de R-syntaxis van de data cleaning.

nieuwe rij worden geschreven, en dus telkens als een nieuwe actie worden aanzien. Deze rijen zorgen voor vertekeningen in de analyse van de data en moeten daarom worden samengevoegd (kijk figuur 5). Om dit te doen hebben we de eerste vier karakters (het jaartal) afgesplitst van de laatste zes karakters. Vervolgens hebben we de rijen weer samengevoegd op basis van de laatste zes karakters en hebben we de duplicaten verwijderd uit het databestand.

Actie code	Rapporteringscode	2012clean	2013clean	2014clean	2015clean	2016clean	2017clean
BD08AP14A1	LSVBVP04	0	0	2500	2500	0	0
-	-	5470,35	3830,66	0	0	0	0
2014000124	LSVBVP01	0	0	2873,73	0	0	0
2014000127	LSVBVP02	0	0	2177,28	0	0	0
2014000128	-	0	0	7736,85	0	0	0
2014000130	LSVBVP03	0	0	657,48	0	0	0
2014000217	-	0	0	2000	0	0	0
2014000141	-	0	0	4341,97	0	0	0
2014000170	-	0	0	9939,19	0	0	0
2015000002	-	0	0	0	4000	0	0
2015140124	LSVBVP01	0	0	0	5691,46	0	0
2015140127	LSVBVP02	0	0	0	4189,42	0	0
2015140128	-	0	0	0	7093,14	0	0
2015140130	LSVBVP03	0	0	0	1400	0	0
2015140141	-	0	0	0	17629,46	0	0
2015140170	-	0	0	0	38773,24	0	0
2016140124	-	0	0	0	0	6783,93	0
2016140130	-	0	0	0	0	672,07	0
2016140141	-	0	0	0	0	10879,38	0
2016140170	-	0	0	0	0	8777,61	0
2017140124	-	0	0	0	0	0	6117,11
2017140130	-	0	0	0	0	0	605
2017140141	-	0	0	0	0	0	-1491,23

Figuur 4: Tweede stap data cleaning: alle rijen met een actie code bestaande uit 10 karakters en beginnend met 20 uit het bestand filteren en samenvoegen op basis van laatste 6 karakters van de actie code.

De derde stap bestond uit het manueel controleren van alle rijen, om zo de overige rijen die nog niet waren samengevoegd samen te voegen en de duplicaten te verwijderen. Een kritische opmerking hierbij is dat de mogelijkheid bestaat dat niet alle actiecodes zijn teruggekoppeld aan de rapporteringcodes. Wanneer lokale besturen jaarlijks volledig andere actiecodes gebruiken voor dezelfde actie is het niet mogelijk om deze rijen samen te voegen. Dit kan voor een lichte vertekening in de data zorgen, aangezien hierdoor een groter aandeel van de exploitatie uitgaven hoort tot de groep van actiecodes die nooit zijn gekoppeld aan de Vlaamse beleidsprioriteiten.

Na het analyse-klaar maken van de data zijn de exploitatie uitgaven descriptief geanalyseerd. Zo hebben we verschuivingen overheen de beleidsacties in kaart gebracht. Vervolgens is deze data aan de hand van een multilevel regressiemodel geanalyseerd, om zo verklaringen te zoeken voor de

////////////////////////////////////

verschuivingen overheen beleidsacties. We hebben een multilevel model gebruikt aangezien de observaties – i.e. de exploitatie uitgaven per actiecode – geclusterd zijn binnen de lokale besturen. De uitgaven aan elk van de actiecodes behoort immers toe aan een bepaalde stad op gemeente. Elk van deze steden en gemeenten verschillen op heel wat punten van elkaar: qua omvang, populatie, demografie, ambtelijke capaciteit,... Het is dan ook mogelijk dat deze verschillen tussen lokale besturen een impact hebben op de manier waarop zij hun financiële middelen inzetten, en bijgevolg ook een deel van de variantie tussen de actiecodes verklaren. Daarom is een multilevel model gebruikt met op het eerste level de actiecodes en op het tweede level de steden en gemeenten.

Steden en gemeenten genieten een aanzienlijke vrijheid in de manier waarop zij hun uitgaven in de BBC rapporteren. Hierdoor rapporteren lokale besturen anders over hun exploitatie uitgaven: ze gebruiken andere actiecodes en ze plaatsen andere uitgaven onder dezelfde beleidssectoren, waardoor de uitgaven tussen lokale besturen weinig vergelijkbaar zijn. Om dit probleem op te lossen hebben we als afhankelijke variabele niet de uitgaven in absolute termen genomen, maar hebben we per actiecode de uitgave van 2017 verminderd met de uitgave van 2015. Hierdoor geeft de afhankelijke variabele de evolutie van de uitgaven per actiecode weer. Het statistisch model verklaart bijgevolg niet de omvang van de uitgaven, maar de evolutie van de uitgaven, wat de vergelijkbaarheid tussen lokale besturen doet stijgen.

5.3 SEMI-GESTRUCTUREERDE INTERVIEWS

Om tevens het verhaal achter het formele kader en de cijfers te schetsen zijn ook interviews afgenomen. Deze interviews stonden in het teken van de ervaringen en percepties van schepenen en ambtenaren bevoegd voor het sport- en jeugdbeleid.

Eén van de uitdagingen aan interviewdata is de vergelijkbaarheid overheen de respondenten. Om deze uitdaging in te perken hebben we de interviews gestructureerd volgens een semigestructureerde vragenlijst. Een semigestructureerd interview bevat een interviewprotocol bestaande uit een vaste reeks open vragen die tijdens het interview worden gesteld, maar de volgorde en bijvragen kunnen gaandeweg veranderen. Hierdoor is het mogelijk om zowel in te spelen op de informatie die de respondenten geven, als een grotere vergelijkbaarheid overheen de interviews te realiseren.

In het totaal hebben we in 14 Vlaamse lokale besturen interviews afgenomen. Telkens hebben we gesproken met de sport- en jeugdfunctionaris en/of de bevoegde schepenen. In het totaal hebben we

geresulteerd in een aanzienlijke daling van de lokale planlasten en rapporteringsverplichtingen²⁰. Daarnaast werd vanaf 2014 het systeem van de Vlaamse beleidsprioriteiten ingevoerd. De doelstelling hiervan was om een nieuw evenwicht te creëren tussen enerzijds een blijvende Vlaamse sturing in zeven sectoren²¹ (in de vorm van Vlaamse beleidsprioriteiten) en anderzijds meer beleidsvrijheid voor de lokale besturen. Indien lokale besturen in aanmerking wilden komen voor de sectorale subsidiëring, moesten ze in hun meerjarenplanning en budget aangeven hoe ze zouden tegemoetkomen aan de Vlaamse beleidsprioriteiten. De subsidie werd verstrekt indien de Vlaamse overheid van oordeel was dat de lokale planning de realisering van de Vlaamse beleidsprioriteiten in voldoende mate nastreefde. De rapportering gebeurde door middel van de reguliere jaarlijkse rapportering²².

Overheen de Vlaamse lokale besturen maakten de doelsubsidies in 2015 gemiddeld 18% van de totale exploitatie uitgaven aan het jeugdbeleid, en 5,9% van de totale exploitatie uitgaven aan het sportbeleid uit. Dit aandeel is iets lager in vergelijking met de periode voor de Vlaamse beleidsprioriteiten. In 2013 maakte de geormerkte sectorale doelsubsidie nog respectievelijk 25,7% en 7,2% uit van de totale uitgaven aan het jeugd- en sportbeleid²³.

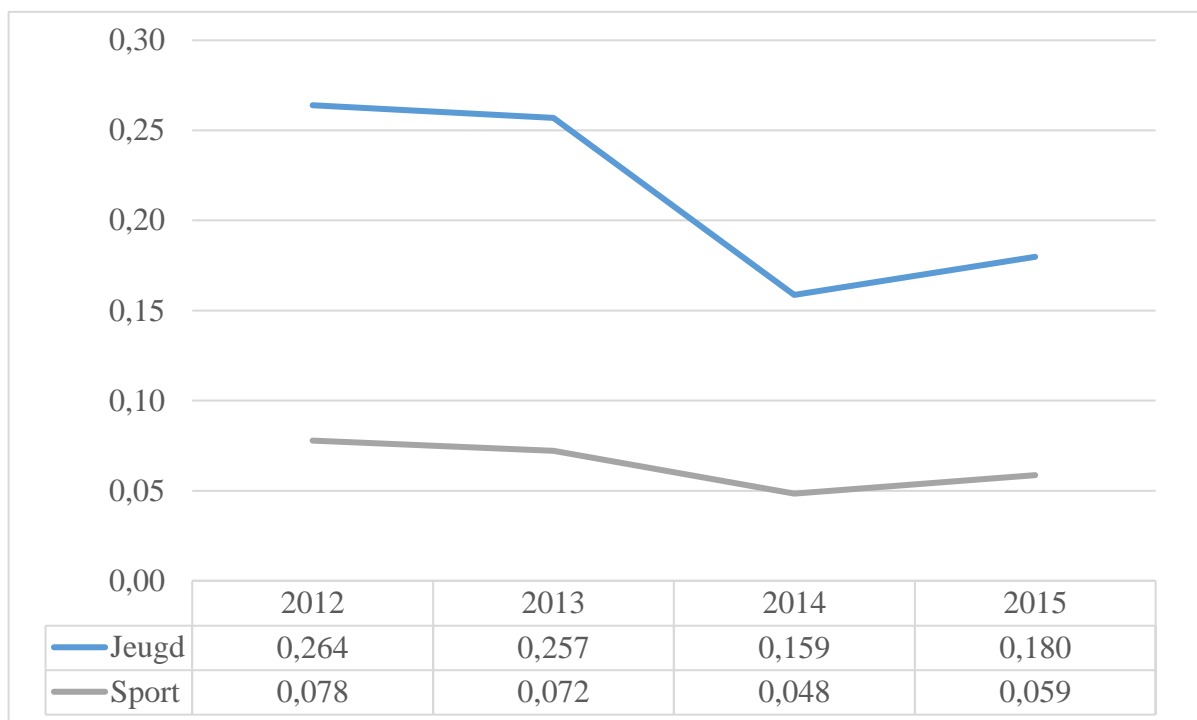
²⁰ Vlaamse Beleidsprioriteiten 2014-2019, Pag. 6

²¹ De zeven betreffende beleidssectoren zijn: lokaal cultuur beleid, jeugdbeleid, sportbeleid, flankerend onderwijsbeleid, bestrijding kinderarmoede, gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking en integratiesubsidies.

²² Ontwerp van decreet tot wijziging van diverse decreten houdende de subsidiëring aan de lokale besturen en tot wijziging van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds, Memorie van toelichting pag. 3-4.

²³ De ontvangen geormerkte subsidies betreffende het jeugd- en sportbeleid zijn opgevraagd via de sectoradministraties. Vervolgens zijn de ontvangen geormerkte subsidies verhouden op de totale exploitatie uitgaven in de betreffende jaren. Alle data zijn gecorrigeerd voor inflatie.

////////////////////////////////////

Figuur 5: Gemiddelde subsidieafhankelijkheid: jeugd en sport.

In 2016 is er opnieuw heel wat veranderd aan de sectorale subsidiëring van lokale besturen, met de implementatie van het ‘decreet tot wijziging van diverse decreten houdende de subsidiëring van de lokale besturen’, dat op 30 juni 2015 definitief werd goedgekeurd door het Vlaams parlement. Met de toepassing van dit decreet zijn de geormerkte sectorale doelsubsidies overgeheveld naar het gemeentefonds. Hierdoor werd de voorwaardelijke sectorale financiering vervangen door een onvoorwaardelijke basisfinanciering in de vorm van een aanvullende dotatie via het gemeentefonds. Deze middelen zijn dan ook niet langer geormerkt en de voorwaarden om de eerder geormerkte subsidies te verkrijgen zijn niet langer geldig.

Figuur 6: De drie tijdsvakken in de wettelijke bepalingen omtrent de sectorale subsidiëring.

De inkanteling van de geormerkte sectorale doelsubsidies in 2016 heeft de formele autonomie van Vlaamse lokale besturen uitgebreid. In 2014 en 2015 kregen lokale besturen geormerkte

////////////////////////////////////

doelsubsidies voor zeven beleidsvelden (i.e. sport, jeugd, cultuur, integraal onderwijs, kinderarmoede en ontwikkelingssamenwerking). De Vlaamse overheid definieerde beleidsprioriteiten voor elk van deze beleidsvelden. Indien lokale besturen in aanmerking wilden komen voor de subsidies gekoppeld aan deze beleidsprioriteiten, werden ze geacht een meerjarenplan in te dienen waarin ze duiden hoe ze de Vlaamse beleidsprioriteiten zouden implementeren in het lokaal beleid²⁴.

In de periode 2014-2015 kregen lokale besturen voor het sportbeleid een geormerkte subsidie van 2,4euro per burger, indien de Vlaamse overheid de lokale meerjarenplanning goedkeurde²⁵. Deze subsidie moest worden vermeerderd met minstens 30% lokale financiële middelen²⁶. Vier Vlaamse beleidsprioriteiten werden gedefinieerd²⁷:

- het ondersteunen van de kwalitatieve uitbouw van de sportverenigingen via een doelgericht subsidiebeleid (minstens 25% van het subsidiebedrag)²⁸;
- het stimuleren van sportverenigingen tot professionalisering met een bijzonder accent op kwaliteitsvolle jeugdsportbegeleiding en eventueel tot onderlinge samenwerking (minstens 35% van het subsidiebedrag)²⁹;
- het voeren van een activeringsbeleid met het oog op een levenslange sportparticipatie via een anders georganiseerd laagdrempelig beweeg- en sportaanbod (minstens 10% van de subsidie)³⁰;

²⁴ Art. 5, Decreet van 15 juli 2011 houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd, *BS* 11 augustus 2011.

²⁵ Art. 8, Decreet van 6 juli 2012 houdende het stimuleren en subsidiëren van een lokaal sportbeleid, *BS* 16 augustus 2012.

²⁶ Art 9, Decreet van 6 juli 2012 houdende het stimuleren en subsidiëren van een lokaal sportbeleid, *BS* 16 augustus 2012.

²⁷ Art. 5, Decreet van 6 juli 2012 houdende het stimuleren en subsidiëren van een lokaal sportbeleid, *BS* 16 augustus 2012.

²⁸ Art. 4, Besluit van de Vlaamse Regering van 16 november 2012 betreffende de uitvoering van het decreet van 6 juli 2012 houdende het stimuleren en subsidiëren van een lokaal sportbeleid, *BS* 4 januari 2013.

²⁹ Art. 5, Besluit van de Vlaamse Regering van 16 november 2012 betreffende de uitvoering van het decreet van 6 juli 2012 houdende het stimuleren en subsidiëren van een lokaal sportbeleid, *BS* 4 januari 2013.

³⁰ Art. 6, Besluit van de Vlaamse Regering van 16 november 2012 betreffende de uitvoering van het decreet van 6 juli 2012 houdende het stimuleren en subsidiëren van een lokaal sportbeleid, *BS* 4 januari 2013.

////////////////////////////////////

subsidie werd jaarlijks in twee delen uitbetaald: de eerste helft werd uitbetaald voor 30 juni en de tweede helft voor 30 november ³⁶. Lokale overheden moesten jaarlijks, voor 31 juli, een jaarrapport schrijven in welke ze o.a. rapporteerden over de geleverde inspanningen in het nastreven van de beleidsprioriteiten³⁷. Indien dit rapport onduidelijk was, niet voldeed aan de verwachtingen of niet voldoende aantoonde hoe de beleidsprioriteiten werden nagestreefd, kon de Vlaamse overheid extra verduidelijking vragen. Als het aangepaste rapport nog steeds niet voldeed aan de verwachtingen werd verdere subsidiëring stop gezet en werd het teveel aan eerder uitbetaalde subsidies teruggevorderd³⁸.

Uit de analyse van de decreten en uitvoeringsbesluiten³⁹ kunnen we concluderen dat de formele autonomie waar lokale besturen tot 2016 over beschikten op minstens vier manieren was beperkt. Ten eerste was de lokale formele beleidsautonomie beperkt aangezien de Vlaamse overheid de beleidsprioriteiten definieerden. Bijgevolg was het dus de Vlaamse overheid die een duidelijke richting gaf aan het lokaal sport- en jeugdbeleid. Ten tweede was ook de formele financiële beheersautonomie van lokale besturen beperkt aangezien de verkregen subsidies strikt aan de Vlaamse beleidsprioriteiten moesten worden besteed. Binnen het sportbeleid was zelfs bepaald welk deel van de subsidiëring besteed moest worden aan welke beleidsprioriteit. Ten derde, om in aanmerking te komen voor subsidiëring moest het meerjarenplan, de budgettering en de subsidieaanvraag worden geaccepteerd door de Vlaamse overheid. Lokale besturen sloten dus een soort van contract met de Vlaamse overheid (Lane, 2005), wat een duidelijke vorm van een ex-ante controle mechanisme is. Ten vierde, niet enkel ex-ante, maar ook ex-post controle bestond aangezien de minister de jaarlijkse rapporten van de lokale besturen over het sport- en jeugdbeleid moest goedkeuren.

³⁶ Art. 12, Besluit van de Vlaamse Regering van 16 november 2012 betreffende de uitvoering van het decreet van 6 juli 2012 houdende het stimuleren en subsidiëren van een lokaal sportbeleid, *BS* 4 januari 2012.

³⁷ Art. 10, Decreet van 15 juli 2011 houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd, *BS* 11 augustus 2011.

³⁸ Art. 11, Decreet van 15 juli 2011 houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd, *BS* 11 augustus 2011.

³⁹ Kijk bijlagen 9.1 voor de lijst van geanalyseerde decreten en uitvoeringsbesluiten.

In 2016 besloot de Vlaamse overheid om de geormerkte doelsubsidies in te kantelen in het gemeentefonds, waardoor de oormerking van deze financiële stromen werd stopgezet⁴⁰. De voorwaardelijke subsidiëring werd omgezet in onvoorwaardelijke financiële stromen. Sinds 2016 kunnen lokale besturen dan ook zelf beslissen aan welke beleidsvelden en doelstellingen zij deze middelen besteden. Dit heeft de lokale formele autonomie aanzienlijk uitgebreid aangezien de ex-ante en de jaarlijkse controle mechanismen niet langer in werking zijn. Daarnaast zijn lokale besturen niet langer verplicht om deze middelen te besteden aan de beleidsprioriteiten gedefinieerd door de Vlaamse overheid. Bovendien worden sinds 2016 beleidsprioriteiten niet meer gedefinieerd door het Vlaamse overheidsniveau, maar wel door de steden en gemeenten zelf. De verfondsing van de geormerkte sectorale doelsubsidies heeft dan ook geresulteerd in een aanzienlijke uitbreiding van de formele lokale beleids- en financiële beheersautonomie.

	...-2015	2016-...	
Beleids-prioriteiten	Vlaams	Lokaal	Uitbreiding formele beleidsautonomie
Subsidie	Moest besteed worden aan de Vlaamse beleidsprioriteiten	Stad of gemeente kiest zelf aan wat deze subsidie besteed zal worden	Uitbreiding formele financiële beheersautonomie
Ex-ante controle	Via meerjarenplanning en budgetten	Geen voorwaarde meer om financiële middelen te verkrijgen	Uitbreiding formele autonomie
Ex-post controle	Jaarlijkse rapporten	Geen voorwaarde meer voor uitbetaling	Uitbreiding formele autonomie

Tabel 2: Uitbreiding formele autonomie sinds 2016

⁴⁰ Decreet van 3 juli 2015 tot wijziging van diverse decreten houdende de subsidiëring aan de lokale besturen en tot wijziging van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds, *BS* 24 juli 2015.

In het volgende deel van de resultatensectie zullen we op basis van de interviews en de financiële data uit de jaarrapporten van de 308 Vlaamse lokale besturen de link maken tussen formele en de facto autonomie. Heeft de uitbreiding van de formele autonomie ook iets veranderd in de lokale beleidspraktijk? Percipiëren lokale besturen nu ook effectief meer autonomie, en gebruiken ze deze vervolgens in de praktijk? Besteden lokale besturen hun financiële middelen nu aan andere beleidssectoren en beleidsdoelstellingen? Aangezien de inkanteling van de geormerkte sectorale doelsubsidies voornamelijk een invloed heeft uitgeoefend op de lokale financiële beheers- en beleidsautonomie, zal in het vervolg van dit rapport gefocust worden op deze twee dimensies van autonomie.

6.2 VERANDERINGEN IN DE GEPERCIPIEERDE AUTONOMIE

Tijdens de interviews haalden de meeste respondenten aan dat zij sinds 2016 meer autonomie percipiëren en meer keuzevrijheid ervaren in het definiëren van beleidsdoelstellingen en het opstellen van budgetten. In 39 gecodeerde interviewfragmenten, die in het totaal 3171 woorden tellen, halen de respondenten aan dat ze een verandering in hun autonomie percipiëren. In vier gecodeerde fragmenten, die 341 woorden tellen, haalt men aan dat men geen verandering in autonomie ervaart.

	Verandering perceptie autonomie		Verandering gebruik autonomie	
	Ja	Nee	Ja	Nee
Jeugd	1774	230	211	1724
	25	2	4	20
Sport	1379	111	184	736
	14	2	2	8
Totaal	3171	341	395	2460
	39	4	6	28

Tabel 3: Verandering in perceptie en in gebruik van autonomie, aantal woorden en fragmenten.

In 91% van de gecodeerde fragmenten haalt men dus aan dat men sinds de verfondsing een verandering in de beschikbare keuzevrijheid percipieert. In 9% van de gecodeerde interviewfragmenten haalt men aan dat men niet echt een verandering in keuzevrijheid ervaart sinds de verfondsing⁴¹.

⁴¹ Kijk bijlagen '9.7.1: Gepercipiëerde autonomie: citaat 1-7' voor citaten.

Ondanks dat in 91% van de gecodeerde interviewfragmenten de respondenten aanhalen dat ze een stijging in hun autonomie percipiëren, haalt men in slechts 18% van de gecodeerde fragmenten aan dat men deze grotere keuzevrijheid ook effectief gebruikt in de praktijk. Indien men deze vrijheid gebruikt betreffen het bovendien doorgaans eerder kleine veranderingen, zoals vormelijke veranderingen aan een subsidiereglement⁴².

In 82% van de gecodeerde fragmenten halen de respondenten aan dat de stijging van de keuzevrijheid geen impact heeft gehad op hun dagdagelijkse beleidsactiviteiten. Soms haalt men aan dat dit komt doordat het meerjarenplan reeds vastlag toen de verfondsing werd geïmplementeerd. Soms haalt men aan dat een lokaal bestuur gekenmerkt wordt door een bepaalde vorm van inertie. Op nog andere momenten haalt men aan dat er geen redenen zijn om iets te veranderen aan een beleid wat naar behoren werkt⁴³.

Kortom, de inkanteling van de geormerkte sectorale doelsubsidies heeft een verandering in de gepercipieerde autonomie teweeg gebracht. De meeste respondenten halen immers aan dat ze sinds 2016 meer keuzevrijheid percipiëren. Echter blijkt uit de interviews dat de verfondsing, tot nu toe, niet echt een impact heeft op de perceptie van de het gebruik van autonomie. In de meeste gecodeerde interviewfragmenten halen ze immers aan dat ze nog steeds kunnen beschikken over dezelfde budgetten en dat ze deze nog steeds besteden aan plus minus dezelfde beleidsactiviteiten en doelstellingen. In de volgende sectie gaan we na of dit zich ook toont in de financiële data van de lokale besturen: zijn de exploitatie uitgaven overheen de beleidsvelden jeugd en sport stabiel gebleven?

6.3 EVOLUTIE EXPLOITATIE UITGAVEN SPORT EN JEUGD

Figuren 7 en 8 tonen de evolutie van de uitgaven aan het sport- en jeugdbeleid. De exploitatie uitgaven van 2017 staan in verhouding tot de exploitatie uitgaven van 2015. Indien de uitgaven in 2017 stabiel zijn gebleven in vergelijking met 2015 kleurt de stad of gemeente groen, en ligt de waarde van de verhouding rond één. Indien de uitgaven in 2017 hoger liggen dan in 2015 kleurt de stad of gemeente geler, en ligt de waarde van de verhouding boven één. Indien de uitgaven in 2017 lager zijn dan in 2015 kleurt de stad of gemeente blauw, en ligt de waarde van de verhouding onder één⁴⁴. Figuren 7

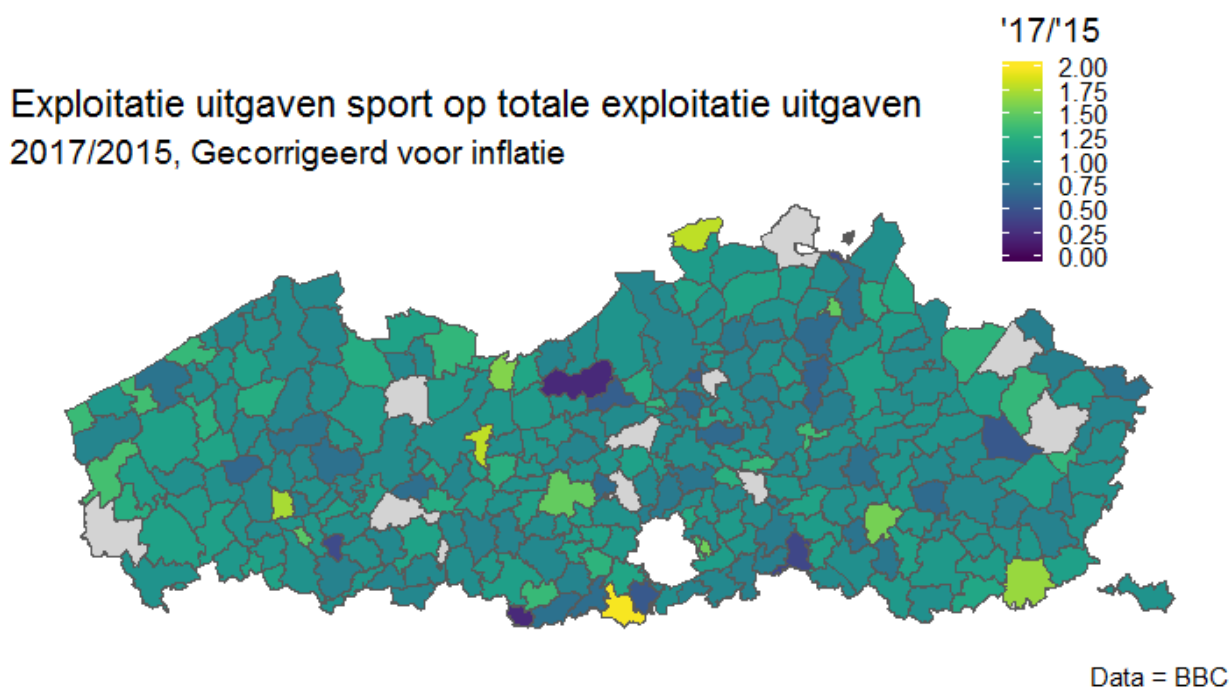
⁴² Kijk bijlagen '9.7.2: Gebruik formele autonomie: citaat 1-2' voor citaten.

⁴³ Kijk bijlagen '9.7.3: Geen gebruik formele autonomie: citaat 1-6' voor citaten.

⁴⁴ Kijk bijlagen voor de lijst van de verhouding van de exploitatie uitgaven 2017 / 2015.

Figuren 9 en 10⁴⁵ tonen de exploitatie uitgaven aan respectievelijk het sport- en jeugdbeleid op de totale lokale exploitatie uitgaven voor 2017 verhouden op 2015. Deze figuren geven weer hoe de exploitatie uitgaven aan het sport- en jeugdbeleid zijn geëvolueerd t.o.v. de totale exploitatie uitgaven tussen 2015 en 2017. Indien de sport- en jeugduitgaven t.o.v. de totale exploitatie uitgaven stabiel zijn gebleven in 2017 in vergelijking met 2015 zal de waarde van de verhouding rond één liggen en zal de stad of gemeente groen kleuren. Indien meer is uitgegeven aan het sport- of jeugdbeleid in verhouding met de totale exploitatie uitgaven in 2017 t.o.v. 2015 zal de waarde van de verhouding boven één liggen en zal de stad of gemeente eerder geel kleuren. Indien de sport- en jeugduitgaven een minder groot deel uitmaken van de totale exploitatie uitgaven in 2017 t.o.v. 2015 zal de waarde van de verhouding onder één liggen en kleurt de stad of gemeente blauw. Figuren 9 en 10 zijn voornamelijk groen gekleurd, wat betekent dat de sport- en jeugduitgaven t.o.v. de totale exploitatie uitgaven in 2017 relatief stabiel zijn gebleven in vergelijking met 2015. De verfondsing heeft dus geen inkrimping van de exploitatie uitgaven aan het sport en jeugdbeleid t.o.v. de totale exploitatie uitgaven teweeg gebracht.

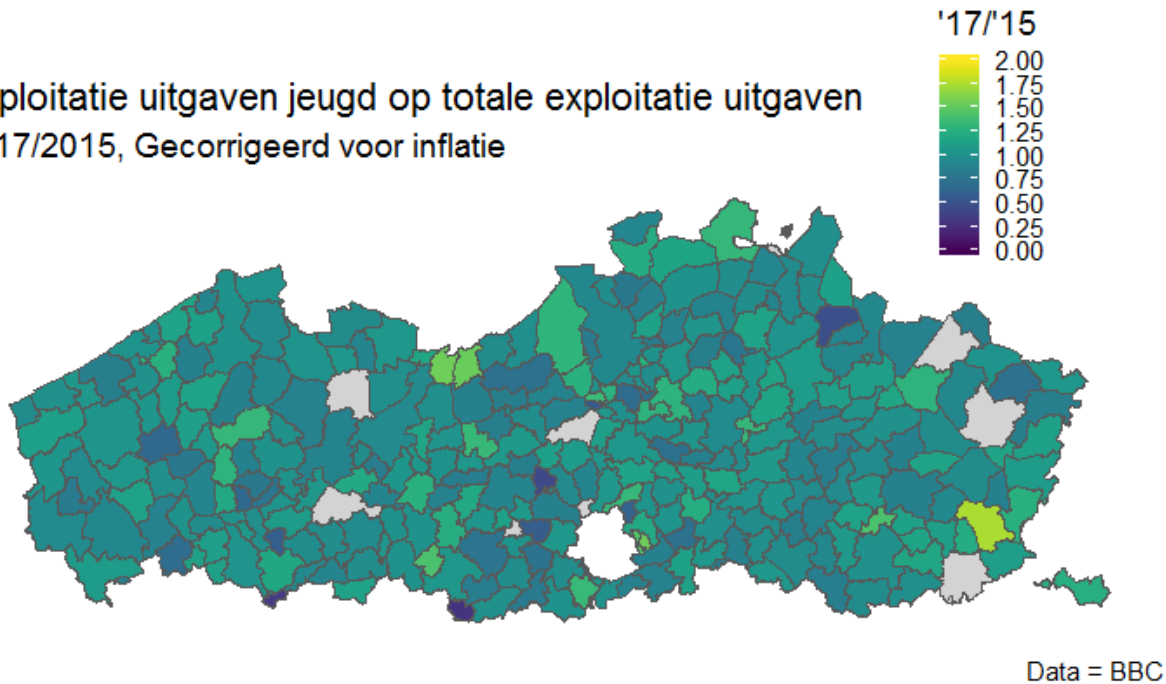

Figuur 9: Exploitatie uitgaven sport verhouden op totale exploitatie uitgaven, 2017/2015. Gecorrigeerd voor inflatie.

⁴⁵ Kijk bijlagen voor de lijst van de verhouding van de exploitatie uitgaven aan het sport- en jeugdbeleid verhouden op de totale exploitatie uitgaven 2017/2015.

Exploitatie uitgaven jeugd op totale exploitatie uitgaven 2017/2015, Gecorrigeerd voor inflatie

Figuur 10: Exploitatie uitgaven jeugd verhoudend op totale exploitatie uitgaven, 2017/2015. Gecorrigeerd voor inflatie.

De data toont geen grote financiële verschuivingen in de uitgavenpatronen overheen de beleidsvelden sport en jeugd. De uitgaven zijn in vergelijking met de vorige jaren relatief stabiel gebleven. Dit zegt echter niets over de stabiliteit van het beleid *binnen* de beleidsvelden sport en jeugd. De volgende paragraaf gaat daarom na of er *binnen* de beleidsvelden sport en jeugd, overheen de beleidsacties, stelselmatige verschuivingen van financiële middelen hebben plaats gevonden.

6.4 VERSCHUIVINGEN BINNEN DE BELEIDSVELDEN SPORT EN JEUGD, OVERHEEN DE BELEIDSACTIES

Indien lokale besturen in 2014 en 2015 in aanmerking wilden komen voor de geormerkte doelsubsidies moesten zij zich inschrijven op de Vlaamse beleidsprioriteiten via de meerjarenplanning. Dit heeft geresulteerd in een groep beleidsacties die in 2014 en 2015 gekoppeld zijn geweest aan Vlaamse doelstellingen, en in een groep beleidsacties die niet gekoppeld zijn geweest. Sinds de verfondsing is het niet langer nodig om de doelstellingen binnen het sport- en jeugdbeleid af te stemmen op de Vlaamse beleidsprioriteiten. Lokale besturen hebben nu de vrijheid om de verkregen financiële middelen in te zetten voor eigen gedefinieerde doelstellingen, maar gebruiken zij deze grotere vrijheid ook? Is er nu meer 'lokaal beleid'?

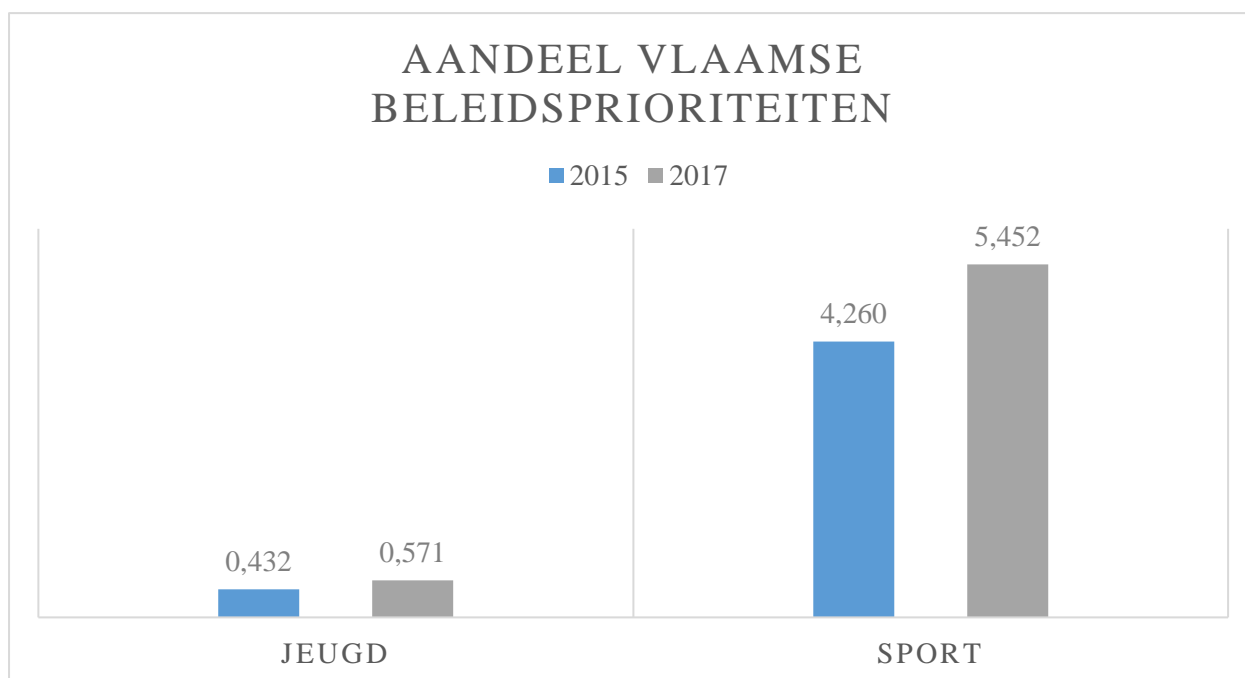
Figuren 11 en 12 geven de evolutie weer van de exploitatie uitgaven aan beleidsacties die nooit zijn gekoppeld aan één van de Vlaamse beleidsprioriteiten verhouden op de exploitatie uitgaven aan beleidsacties die wel ooit zijn gekoppeld aan minstens één van de Vlaamse beleidsprioriteiten, dit voor 2015 en 2017⁴⁶. Indien deze verhouding stabiel is gebleven in 2017 ten opzichte van 2015 zal de verhouding een waarde hebben van 1, en zal de gemeente of stad groen kleuren. Indien de groep van beleidsacties die nooit zijn gekoppeld aan Vlaamse beleidsprioriteiten in 2017 groter is in vergelijking met 2015, zal de verhouding een waarde boven 1 hebben en zal de gemeente of stad eerder geel kleuren. Indien de groep van beleidsacties die nooit zijn gekoppeld aan Vlaamse beleidsprioriteiten in 2017 kleiner is in vergelijking met 2015, zal de verhouding een waarde onder 1 hebben en zal de stad of gemeente blauw kleuren.

Figuur 11 geeft de verhouding weer voor het sportbeleid. De meeste steden en gemeenten hebben een groene of groen-gele kleur, wat betekent dat de verhouding in 2017 iets is gestegen, in vergelijking met 2015. De grijze gemeenten en steden stellen twee dingen voor: 31 van de grijze steden en gemeenten zijn lokale besturen waarvoor de nodige data niet beschikbaar was, 25 van de grijze steden en gemeenten stellen uitschieters naar boven voor (waarde > 2). Wanneer deze uitschieters ook in rekening worden genomen toont de kaart dat in 2017, ten opzichte van 2015, een groter aandeel van de exploitatie-uitgaven zijn besteed aan beleidsacties die nooit zijn gekoppeld aan Vlaamse beleidsprioriteiten. Figuur 12 geeft de verhouding weer voor het jeugdbeleid. Deze kaart toont ongeveer hetzelfde als de kaart van het sportbeleid. Wel zijn er voor het jeugdbeleid meer gemeenten grijs: voor 49 van deze gemeenten ontbreekt data en 45 lokale besturen hebben een waarde boven 2.

⁴⁶ Kijk bijlagen voor de exacte waarden van deze verhouding voor elk lokaal bestuur.

Figuur 13 toont het gemiddelde van de verhouding van de exploitatie uitgaven aan actiescodes die nooit zijn gekoppeld aan Vlaamse beleidsprioriteiten op de exploitatie uitgaven die wel ooit zijn gekoppeld aan Vlaamse beleidsprioriteiten. Het gemiddelde ligt voor sport heel wat hoger dan voor jeugd. Binnen het sportbeleid maakt de groep actiescodes die nooit zijn gekoppeld aan Vlaamse beleidsprioriteiten een aanzienlijk groter aandeel uit van de totale exploitatie uitgaven, in vergelijking met het jeugdbeleid. Voor beide beleidsvelden geldt dat er in 2017 iets meer geld is besteed aan actiescodes die nooit zijn gekoppeld aan Vlaamse beleidsprioriteiten, in vergelijking met de exploitatie uitgaven die wel ooit zijn gekoppeld aan Vlaamse beleidsprioriteiten. Deze figuur toont dan ook dat er sinds de verfondsing een lichte tendens is naar meer ‘echt’ lokaal beleid.

Figuur 13: Uitgaven actiescodes niet gekoppeld aan Vlaamse beleidsprioriteiten verhouden op uitgaven actiescodes wel gekoppeld aan Vlaamse beleidsprioriteiten: sport en jeugd. Gecorrigeerd voor inflatie.

Kortom, uit bovenstaande figuren kunnen we afleiden dat er een tendens is naar meer ‘echt’ lokaal beleid, dus naar meer beleid dat in 2014 en 2015 niet via de Vlaamse beleidsprioriteiten is gesubsidieerd en gestuurd. In 2017 ging een iets groter aandeel van de exploitatie uitgaven richting ‘echte’ lokale beleidsacties in vergelijking met 2015.

6.5 WAAROM ZIJN DE VERANDERINGEN IN DE UITGAVENPATRONEN EERDER BEPERKT?

Uit de analyse van de interviews blijkt dat de meeste respondenten sinds 2016 meer autonomie percipiëren, maar dat ze deze niet echt gebruiken in de praktijk. Uit de descriptieve analyse van de financiële data blijkt dat de uitgavenpatronen van 2017 overheen de beleidsvelden jeugd en sport in de meeste gemeenten relatief stabiel zijn gebleven in vergelijking met 2015. Binnen de beleidsvelden jeugd en sport is er een lichte verschuiving richting beleid dat tijdens de periode 2014-2015 niet gekoppeld is geweest aan een Vlaamse beleidsprioriteit. Hoe kan deze (kleine) verschuiving verklaard worden? Hoe komt het dat de veranderingen in de uitgavenpatronen eerder beperkt zijn? En hoe kan het dat lokale besturen wel meer autonomie percipiëren, maar deze (nog) niet gebruiken in de praktijk? Deze vragen worden beantwoord aan de hand van een statistische multilevel analyse en semigestructureerde interviews.

6.5.1 Statische analyse van de exploitatie uitgaven

De statistische analyse bestaat uit een multilevel model. De afhankelijke variabele is opgebouwd aan de hand van de exploitatie uitgaven op het niveau van de actiecodes. De exploitatie uitgaven voor het jaar 2017 zijn verminderd met de exploitatie uitgaven voor het jaar 2015⁴⁷. De afhankelijke variabele geeft daarom de evolutie van de uitgaven aan elke individuele actiecode overheen de jaren 2017-2015 weer. De exploitatie uitgaven zijn gecorrigeerd voor inflatie.

Op het eerste niveau van de multilevel analyse bevinden zich de uitgaven aan de actiecodes. Op dit niveau is een dummy 'Vlaams' meegenomen als verklarende variabele. Deze variabele heeft de waarde 1 indien de actiecode tijdens de periode 2014-2015 aan minstens één van de Vlaamse beleidsprioriteiten is gekoppeld. Indien de waarde van deze dummy 0 bedraagt is de betreffende actiecode in deze periode niet aan een Vlaamse beleidsprioriteit gekoppeld.

Op het tweede niveau van de multilevel analyse bevinden zich de lokale besturen. Uit de onderstaande twee modellen blijkt dat voor zowel sport als voor jeugd het model met een clustering op het niveau van de lokale besturen (Null.model) een significante verbetering is t.o.v. het model dat louter niveau 1, de actiecodes, meeneemt (Null.gls) (jeugd: $p < .05$, sport: $p < .01$). Ondanks de significante verbetering bevindt er zich voor beide modellen slechts weinig variantie op het niveau van de lokale

⁴⁷ Kijk bijlagen voor de gebruikte selectiecriteria .

////////////////////////////////////

besturen: voor jeugd bevindt zich 1,75% van de variantie op het tweede niveau, voor sport bedraagt dit 2,14%. Dit betekent dat voor het jeugd- en sportbeleid respectievelijk 1,75% en 2,14% van de verschillen tussen de exploitatie uitgaven aan de actiecodes verklaard kunnen worden door verschillen tussen lokale besturen. Het overgrote merendeel van de variantie zijn verschillen tussen de actiecodes onderling, wat logisch is aangezien er op het niveau van de actiecodes heel wat fluctuaties bestaat overheen de periode 2015-2017 welke niet verklaard kan worden door systematische verschillen tussen lokale besturen.

```
> Null.Model <- lme(uitgavenB~1, random = ~1|Plaatsnaam, data = Sport1517b,
control = list(opt="optim"), na.action=na.exclude )
> NULL.gls <- gls(uitgavenB~1, data = Sport1517b, control = list(opt="optim
"), na.action=na.exclude)

> anova(NULL.gls, Null.Model)
      Model df   AIC    BIC logLik Test L.Ratio p-value
NULL.gls   1 2 95160.41 95173.29 -47578.21
Null.Model 2 3 95149.18 95168.50 -47571.59 1 vs 2 13.22931 3e-04

> varests <- as.numeric(VarCorr(Null.Model)[1:2])
> ICC <- varests[1]/sum(varests)
> ICC
[1] 0.02136252
```

```
> Null.Model <- lme(uitgavenB~1, random = ~1|Plaatsnaam, data = Jeugd1517b,
control = list(opt="optim"), na.action=na.exclude )
> NULL.gls <- gls(uitgavenB~1, data = Jeugd1517b, control = list(opt="optim
"), na.action=na.exclude)

> anova(NULL.gls, Null.Model)
      Model df   AIC    BIC logLik Test L.Ratio p-value
NULL.gls   1 2 76578.05 76590.62 -38287.03
Null.Model 2 3 76575.42 76594.28 -38284.71 1 vs 2 4.630366 0.0314

> varests <- as.numeric(VarCorr(Null.Model)[1:2])
> ICC <- varests[1]/sum(varests)
> ICC
[1] 0.01748077
```

Op het niveau van de steden en gemeenten zijn vier verklarende variabelen meegenomen. Als schaalmaat is het inwonersaantal van 2015 gebruikt. Als maat voor de financiële gezondheid van de steden en gemeenten is de financiële schuld per capita van 2015 gebruikt. Het aantal jongeren per capita van 2017 geeft weer hoeveel 3 tot en met 25-jarigen per capita wonen in de stad of gemeente, en als capaciteitsmeetstaaf zijn het aantal voltijds equivalente werknemers per capita van 2017 meegenomen⁴⁸.

⁴⁸ Kijk bijlagen voor de bronnen en selectiecriteria van de gebruikte data.

Uit de analyse voor het sportbeleid blijkt dat de dummy 'Vlaams' significant is gecorreleerd ($p < .0001$) met de evolutie van de uitgaven aan de acties tussen 2015 en 2017. De bèta is negatief. In vergelijking met 2015 is er dus in 2017 significant minder geld uitgegeven aan de beleidsacties die zijn gekoppeld aan een Vlaamse beleidsprioriteit. Ook het aantal voltijds equivalenten per capita in 2017 blijkt significant ($p = .0086$). Met een positieve bèta betekent dit dat in lokale besturen waar in 2017 meer voltijds equivalenten per capita aan de slag waren, er in 2017 significant meer is uitgegeven aan het sportbeleid t.o.v. 2015, in vergelijking met lokale besturen die op dat moment minder voltijds equivalente werknemers in dienst hadden. De overige drie variabelen zijn niet significant gecorreleerd met de uitgaven aan de acties.

```

> Model.A <- lme(uitgavenB~Vlaams+inwonersaantala+SchuldCapitaa+jongerencap
itab+VTEcapita2017, random = ~Vlaams|Plaatsnaam, data = Sport1517b, control
= list(opt="optim"),na.action=na.exclude )
> summary(Model.A)
Linear mixed-effects model fit by REML
Data: Sport1517b
      AIC      BIC    logLik
89429.68 89493.47 -44704.84

Random effects:
Formula: ~Vlaams | Plaatsnaam
Structure: General positive-definite, Log-Cholesky parametrization
      StdDev  Corr
(Intercept) 2718.994 (Intr)
Vlaams      2735.004 -0.984
Residual    6791.955

Fixed effects: uitgavenB ~ Vlaams + inwonersaantala + SchuldCapitaa + jonge
rencapitab + VTEcapita2017
      Value Std.Error DF t-value p-value
(Intercept) -2462.05 2203.15 4067 -1.117511 0.2638
Vlaams      -1193.59 292.61 4067 -4.079086 0.0000
inwonersaantala  0.00  0.00 286 -0.288776 0.7730
SchuldCapitaa  -0.24  0.17 286 -1.374367 0.1704
jongerencapitab 7840.33 7595.43 286 1.032243 0.3028
VTEcapita2017 225721.73 85352.64 286 2.644578 0.0086
Correlation:
      (Intr) Vlaams inwnrs schldc jngrnc
Vlaams      -0.106
inwonersaantala 0.193 0.033
SchuldCapitaa -0.049 -0.025 -0.088
jongerencapitab -0.971 0.000 -0.186 0.031
VTEcapita2017 -0.563 0.015 -0.267 -0.317 0.408

Standardized Within-Group Residuals:
      Min      Q1      Med      Q3      Max
-4.51910695 -0.17536383 0.01831706 0.17552702 5.56860626

Number of Observations: 4359
Number of Groups: 291

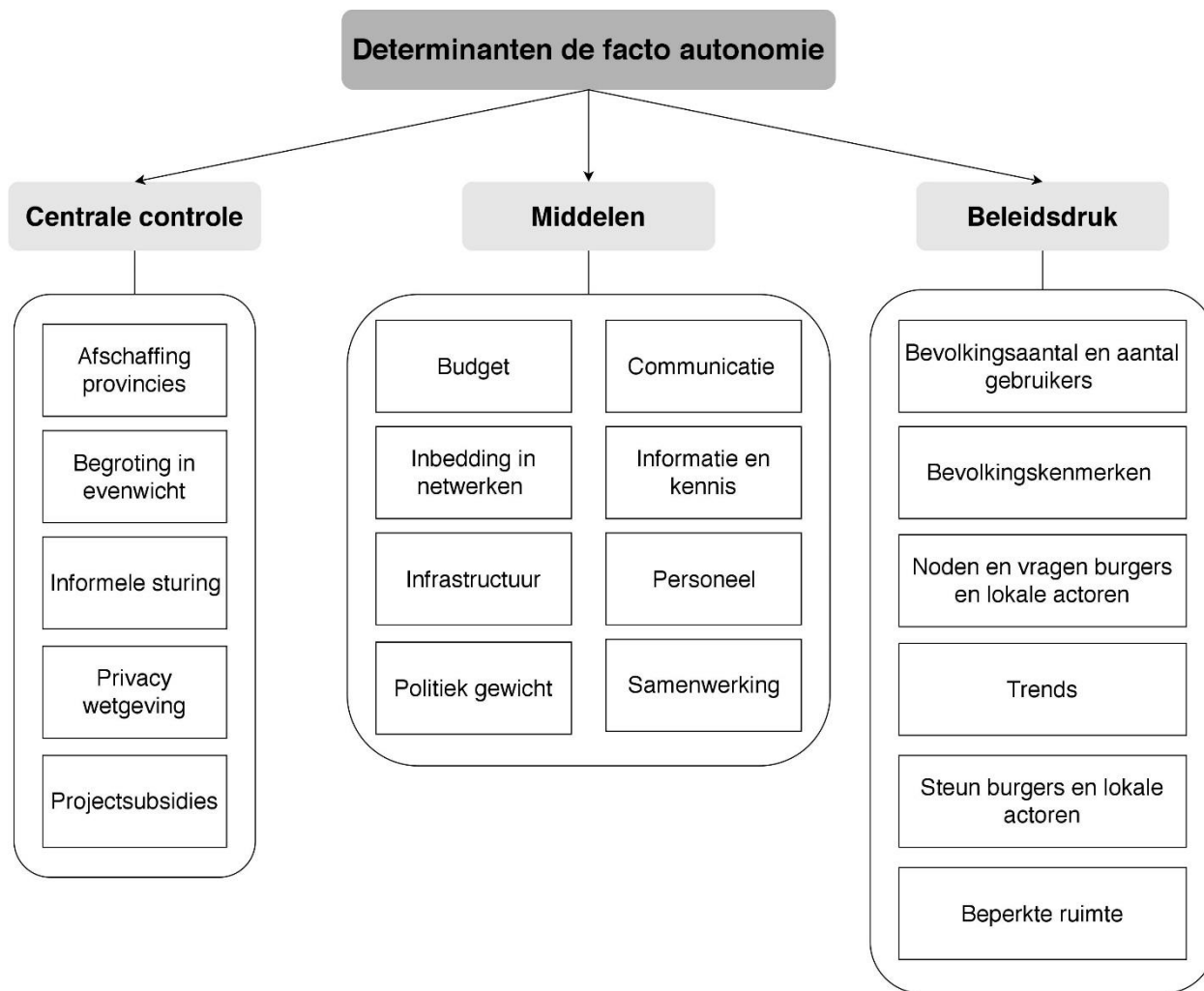
> r.squaredGLMM(Model.A)
      R2m      R2c
[1,] 0.009708982 0.07516573

```


12 : noden en vragen burgers en lokale actoren	595 7	703 11
13 : steun burgers en lokale actoren	2918 32	515 7
14 : trends	182 6	874 12
15 : budget	729 15	1732 17
16 : externe communicatie	609 9	1354 24
17 : interne communicatie	201 2	1047 13
18 : netwerken met andere bestuurlijke niveaus	131 2	945 13
19 : netwerken tussen lokaal bestuur en bevolking	519 5	659 8
20 : netwerken tussen lokale besturen	748 9	1908 14
21 : informatie en kennis	487 10	1270 15
22 : infrastructuur	492 6	457 6
23 : personeel	712 11	509 7
24 : politiek gewicht	1770 17	1690 16
25 : externe samenwerking	1553 16	1184 16
26 : interne samenwerking	1971 15	735 8

Tabel 4: Factoren die de link tussen formele en de facto autonomie van lokale besturen mediëren, in aantal gecodeerde woorden en fragmenten.

Bovenstaande 26 factoren zijn vervolgens opgedeeld in drie groepen: centrale controle, middelen en beleidsdruk.

Figuur 14: Schema determinanten de facto autonomie

62% van de gecodeerde woorden en 59% van de gecodeerde fragmenten vallen onder de groep 'middelen', respectievelijk 24% en 28% vallen onder de groep 'beleidsdruk' en 14% en 13% vallen onder de groep 'centrale controle'. De respondenten hebben dus het meest en het vaakst gesproken over factoren die verwijzen naar 'middelen', vervolgens over factoren die verwijzen naar 'beleidsdruk', en tot slot over factoren die te maken hebben met 'centrale controle'.

	Beleidsdruk	Centrale controle	Middelen
Jeugd	4059 67	3256 31	13951 163
Sport	5111 65	2018 27	9794 114
Totaal aantal woorden	8621 (23%)	5274 (14%)	23412 (63%)
Totaal aantal fragmenten	129 (28%)	58 (13%)	274 (59%)

Tabel 5: Drie groepen determinanten van de facto autonomie, in aantal woorden en fragmenten

6.5.2.1 Centrale controle

Het wegvallen van de oormerking van de sectorale doelsubsidies is een voorbeeld van het wegvallen van een centraal controle mechanisme. ‘Centrale controle’ verwijst naar top-down factoren die doorgaans de de facto autonomie van lokale besturen beperken. Binnen de groep van ‘centrale controle’ werd het vaakst gesproken over projectsubsidies. Deze subsidies zijn doorgaans onderworpen aan heel wat wettelijke en administratieve verplichtingen. Lokale besturen percipiëren deze verplichtingen vaak als log en strikt, waardoor het opmaken van een subsidiedossier een grote opdracht wordt, waardoor men het gevoel heeft dat deze projectsubsidies de keuzevrijheid beperken, waardoor tijd simpelweg ontbreekt of waardoor de baten niet opwegen tegen de kosten⁴⁹.

Echter worden projectsubsidies ook vaak gepercipiëerd als een stimulan en een extra ‘drukkingsmiddel’ om middelen vrij te maken voor het jeugd- of sportbeleid. Lokale besturen hebben immers de vrijheid om zelf te kiezen op welke projecten ze inschrijven, waardoor ze via die weg extra middelen kunnen verkrijgen voor dingen die in de lijn liggen van het lokaal beleid. Iets kleinere gemeenten hebben soms wel het gevoel dat de projecten niet zijn afgestemd op hun maat, waardoor ze aarzelen om in te schrijven op de subsidie⁵⁰.

Een tweede centraal controle mechanisme dat werd aangehaald door de geïnterviewde ambtenaren en schepenen is de verplichting om een budget in evenwicht op te stellen voor de lokale meerjarenplanning 2014-2019. Deze verplichting was er in het verleden ook, maar met de invoering van de BBC komt het hele financiële plaatje voor de gemeente in zicht. In een heel wat gemeenten

⁴⁹ Kijk bijlagen ‘9.7.4: Centrale controle: citaat 1-4’ voor citaten.

⁵⁰ Kijk bijlagen ‘9.7.5: Centrale controle: citaat 5-9’ voor citaten.

beschikken. Doorgaans geldt de regel: des te meer beschikbare middelen des te meer gerecipieerde keuzevrijheid. Hoewel een teveel aan bepaalde middelen ook kan resulteren in een beperking van de gepercipieerde keuzevrijheid.

Aan de hand van de interviews zijn acht typen relevante middelen geïdentificeerd: Informatie en kennis, infrastructuur, interne en externe communicatie, politiek gewicht, personeel, financiële middelen, interne en externe samenwerking en inbedding in netwerken met de bevolking, met andere lokale besturen en met andere bestuurlijke niveaus.

Tijdens de interviews werd het belang van samenwerking het vaakst aangehaald. De respondenten spraken enerzijds over het belang van samenwerking tussen diensten onderling en tussen de schepen en het ambtelijk apparaat (i.e. interne samenwerking), en anderzijds over het belang van samenwerking tussen het lokaal bestuur en actoren die geen deel uitmaken van het lokaal bestuur (i.e. externe samenwerking). Interne samenwerking maakt het mogelijk om ideeën uit te werken die de eigen dienst overstijgen, om deze ideeën in de praktijk te realiseren door middelen, tijd, kennis, ervaring en personeel te bundelen en om een gedragen basis te creëren om deze ideeën ook politiek te verdedigen⁵⁵.

Toch is er soms eerder weinig interne samenwerking omdat de tijd of het personeel ontbreekt, omdat directe lijnen tussen de gemeente- of stadsdiensten afwezig zijn of omdat men er simpelweg niet aan denkt om samen te werken. Sommige respondenten haalden de verwachting aan dat het samenvoegen van het OCMW en het gemeente-/stadsbestuur meer interne samenwerking zal creëren⁵⁶.

Naast interne samenwerking blijkt ook samenwerking met externe actoren belangrijk. Externe samenwerking maakt het mogelijk om activiteiten uit handen te geven waardoor er meer tijd vrij komt om beleid en nieuwe ideeën uit te werken. Daarnaast creëert het de mogelijkheid om de nodige inspanningen te verdelen overheen meerdere organisaties en/of personen. Tot slot is het ook een belangrijk instrument om praktijkkennis en informatie te verzamelen⁵⁷.

⁵⁵ Kijk bijlagen '9.7.10: Middelen: citaat 1-5' voor citaten.

⁵⁶ Kijk bijlagen '9.7.11: Middelen: citaat 6-7' voor citaten.

⁵⁷ Kijk bijlagen '9.7.12: Middelen: citaat 8-12' voor citaten.

Om samen te werken, zijn er organisatienetwerken nodig. Tijdens de interviews werd het deel uitmaken van netwerken het tweede vaakst aangehaald. De netwerken kunnen bestaan uit andere lokale besturen, maar ook uit andere bestuurlijke niveaus en uit burgers en andere lokale actoren (bijv. sportclubs, jeugdverenigingen,...). Door het samenbrengen van middelen, personeel en ideeën maken netwerken met andere lokale besturen de verzameling aan gepercipieerde beleidsopties groter. Daarnaast maken intergemeentelijke netwerken het ook mogelijk om als groep een beleidsdoelstelling te dragen, te verdedigen en onder de aandacht te brengen. Bovendien faciliteren deze netwerken de uitwisseling van kennis en ervaring en schalen ze het werkingsgebied op⁵⁸.

Echter vraagt het opstarten en het onderhouden van deze netwerken energie en tijd van het personeel, waardoor soms de baten niet opwegen tegen de kosten of waardoor er geen ruimte is om intergemeentelijke netwerken te realiseren⁵⁹.

Ook netwerken met andere bestuurlijke niveaus blijken een belangrijk middel voor het verkrijgen van informatie en ondersteuning, waardoor de verzameling aan gepercipieerde beleidsopties groter wordt. Echter verwezen de geïnterviewde ambtenaren en schepenen ook hier naar het belang van het wegvallen van het provinciale niveau en naar de eerder grote gepercipieerde kloof tussen het lokale en het Vlaamse niveau. De netwerken met het Vlaamse niveau ontbreken hierdoor soms. Dit geldt in mindere mate voor de lokale besturen waar de burgemeester of schepenen tevens actief is op een ander politiek niveau. In zo'n lokale besturen bestaan de netwerken met het Vlaamse en/of ander bestuurlijk niveau vaak wel⁶⁰.

Ook bleken netwerken met de bevolking en lokale actoren een belangrijk middel dat de autonomie versterkt om een eigen beleid te voeren. Indien directe lijnen tussen de bevolking en de diensten binnen het gemeentebestuur ontbreken is het vaak minder evident om het vertrouwen en de goedkeuring van de bevolking te krijgen, waardoor de uitvoering van het beleid in gedrang kan komen en waardoor waardevolle informatie kan ontbreken. Binnen het jeugdbeleid blijkt een extra moeilijkheid dat jeugd niet lang jeugd blijft. Dit creëert een volatiliteit binnen de besturen van

⁵⁸ Kijk bijlagen '9.7.13: Middelen: citaat 13-17' voor citaten.

⁵⁹ Kijk bijlagen '9.7.14: Middelen: citaat 18' voor citaten.

⁶⁰ Kijk bijlagen '9.7.15: Middelen: citaat 19-22' voor citaten.

////////////////////////////////////

beperkt ervaren, waardoor de gepercipieerde beleidsopties gelimiteerd zijn en bijgevolg de de facto autonomie geringer is⁶⁶.

Ten vijfde spraken de respondenten ook over het belang van kennis en informatie. Enerzijds informatie over wat er in de praktijk leeft en hoe andere lokale besturen omgaan met bepaalde problematieken of beleidskeuzen. Anderzijds kennis van het dossier, van het beleid dat in de voorgaande jaren is gevoerd en van de gesprekspartners die rond de tafel zitten. Deze kennis en informatie is essentieel om beleidsruimte te claimen en te behouden. Daarnaast kan het nieuwe inzichten geven waardoor de verzameling aan beleidsopties wordt uitgebreid en het kan meer gedragenheid van het beleid creëren⁶⁷.

Ten zesde, het personeel waarover een dienst kan beschikken heeft ook een invloed op de de facto autonomie. Het beschikbare personeel heeft immers een impact op de beschikbare tijd, energie en capaciteit om de grotere keuzevrijheid te gebruiken in de praktijk⁶⁸.

Tot slot, het laatste geïdentificeerde middel is infrastructuur. Infrastructuur wordt gepercipieerd als een belangrijk instrument om het lokaal beleid te sturen. Echter kan infrastructuur ook een druk uitoefenen op de autonomie aangezien het onderhoud veel financiële middelen, tijd en energie vraagt. Zeker wanneer de infrastructuur al wat jaren meegaat of wanneer de gebruikers er niet heel verantwoordelijk en/of voorzichtig mee omgaan. Daarnaast blijkt het in vele lokale besturen een voortdurende strijd om voldoende infrastructuur te voorzien voor de lokale actoren⁶⁹.

6.5.2.3 Beleidsdruk

Tot slot heeft de derde groep van factoren, beleidsdruk, ook een invloed op de perceptie en het gebruik van autonomie. Deze groep bestaat uit contextuele factoren waaronder bevolkingskenmerken, steun van burgers en lokale actoren, lokale noden en vragen, trends, beperkte fysieke ruimte en het bevolkingsaantal en het aantal gebruikers van lokale diensten. Deze factoren kunnen de gepercipieerde en gebruikte autonomie limiteren aangezien ze de druk t.a.v. het lokaal

⁶⁶ Kijk bijlagen '9.7.21: Middelen: citaat 42' voor citaten.

⁶⁷ Kijk bijlagen '9.7.22: Middelen: citaat 43-48' voor citaten.

⁶⁸ Kijk bijlagen '9.7.23: Middelen: citaat 49-53' voor citaten.

⁶⁹ Kijk bijlagen '9.7.24: Middelen: citaat 54-57' voor citaten.

beleid kunnen opvoeren, waardoor lokale besturen zichzelf verplicht voelen om bepaalde beleidskeuzen te overwegen en andere buiten beschouwing te laten.

De beleidsdruk die de respondenten tijdens de interviews het vaakst aanhaalden is de steun van burgers en lokale actoren. Deze steun blijkt een kwaliteitscriteria van het lokaal beleid. De goedkeuring van de bevolking is belangrijk om een gedragen lokaal beleid te realiseren. Zonder gedragenheid is het moeilijker om nieuwe beleidsinitiatieven te introduceren en te verwezenlijken. De steun van burgers en lokale actoren kan bijgevolg ook een drukkingskracht hebben op het beleid: bepaalde beleidsopties worden buiten beschouwing gelaten omdat men de steun van de bevolking niet wilt verliezen, andere beleidsopties worden extra in de verf gezet. Zeker tijdens de verkiezingsperiodes blijkt dit een reële druk op het beleid⁷⁰.

Ook bevolkingskenmerken kunnen een druk leggen op de gepercipieerde en gebruikte keuzevrijheid. Tijdens de interviews werd er verwezen naar de impact van armoede, diversiteit, vergrijzing en vergroening⁷¹.

De noden en vragen van de burgers en lokale actoren, trends en het bevolkingsaantal en het aantal gebruikers kunnen er voor zorgen dat een lokaal bestuur minder autonomie percipieert en gebruikt dan de autonomie waarover die formeel beschikt. Het is immers niet altijd eenvoudig om de noden en vragen van diverse actoren en individuen op elkaar af te stemmen. Bovendien hebben sommige lokale besturen een aanzuigeffect, waardoor hun dienstverlening en accommodatie moet worden afgestemd op een groter aantal gebruikers, dan hun bevolkingsaantal doet vermoeden. ⁷². Let wel, het gaat hier om percepties van autonomie. We stellen hier alleen vast dat lokale bestuurders naar deze argumenten grijpen om het gebruik van autonomie te verklaren. Socio-demografische achterstand en centrumfuncties worden verrekend in de financiering van de gemeenten. De billijke verdeling van deze fondsen maakt echter geen deel uit van dit onderzoek.

Tot slot moet het lokaal beleid vorm krijgen binnen een beperkte fysieke ruimte. Dit drukt voornamelijk in de grotere gemeenten en steden op de gepercipieerde keuzevrijheid. Een beperkte ruimte moet

⁷⁰ Kijk bijlagen '9.7.25: Beleidsdruk: citaat 1-6' voor citaten.

⁷¹ Kijk bijlagen '9.7.26: Beleidsdruk: citaat 7-12' voor citaten.

⁷² Kijk bijlagen '9.7.27: Beleidsdruk: citaat 13-23' voor citaten.

immers worden ingevuld met heel wat functies. Dit kan de gepercipieerde vrijheid om beleid vorm te geven en activiteiten te organiseren beperken⁷³.

7 CONCLUSIE

Dit rapport heeft getracht een antwoord te formuleren op de onderzoeksvraag: **Hoe en in welke mate heeft de inkanteling van de geormerkte sectorale doelsubsidies een impact op de lokale beleidsdynamiek?** Om deze vraag te beantwoorden gebruiken we twee deelvragen: *Hoe zijn de formele en de facto autonomie van lokale besturen gelinkt met elkaar, en wat zijn de determinanten van de facto autonomie?*

De inkanteling van de geormerkte doelsubsidies in 2016 heeft de formele autonomie van lokale besturen uitgebreid, waardoor lokale besturen nu meer **mogen**. Ex-ante en ex-post controlemechanismen zijn niet langer voorwaarden om de geormerkte sectorale doelsubsidies te verkrijgen. Immers, de Vlaamse beleidsprioriteiten bestaan niet langer en de vaste uitgavencriteria zijn niet langer in werking. De hervorming heeft dan ook de financiële beheersautonomie van lokale besturen vergroot aangezien zij nu onafhankelijk van de Vlaamse overheid kunnen beslissen hoe ze de eerder geormerkte financiële middelen gebruiken. Daarnaast is ook de beleidsautonomie uitgebreid aangezien lokale besturen nu zelf beleidsdoelstellingen kunnen definiëren, los van de beleidsprioriteiten gedefinieerd door de Vlaamse overheid.

De lokale perceptie van autonomie is toegenomen. Dat bleek alvast uit de interviews met de meeste van de geïnterviewde ambtenaren en schepenen bevoegd voor het jeugd- en/of het sportbeleid. Ze ervaren meer autonomie sinds de implementatie van de verfondsing in 2016. Lokale besturen percipiëren meer vrijheid om de budgetten vorm te geven en de beleidsdoelstellingen op te stellen.

De gepercipieerde **autonomie wordt echter beperkt gebruikt**. Dit blijkt uit de kwantitatieve analyse van de exploitatie-uitgaven 2015-2017. *Tussen* de beleidsvelden sport en jeugd zijn de exploitatie-uitgaven in 2017 relatief stabiel gebleven in vergelijking met 2015. De globale enveloppe voor jeugd en sport blijft stabiel. Het is dus niet zo dat de zogenaamd zwakke sectoren middelen verliezen door de verfondsing.

⁷³ Kijk bijlagen '9.7.28: Beleidsdruk: citaat 24' voor citaten.

////////////////////////////////////

Maar wat gebeurt er *binnen* de beleidssectoren? Het kan best zijn dat de lokale autonomie vooral speelt binnen de lokale sectoren en niet zozeer tussen de sectoren. Een analyse van 8137 lokale actiecodes uit de BBC databank leert dat *binnen* de beleidsvelden sport en jeugd, *tussen* de beleidsacties, er in 2017, in vergelijking met 2015, een **lichte verschuiving heeft plaatsgevonden richting 'echt' lokaal beleid met eigen beleidsacties** (i.e. de beleidsacties waarvoor lokale besturen in 2014 en 2015 geen middelen hebben verkregen via de sectorale doelsubsidiëring). Dit toont een lichte tendens naar lokaal beleid dat ook lokaal bepaald is. Het is moeilijk in te schatten of deze verschuiving een belangrijk effect van de verfondsing is. Er was immers geen expliciete verwachting op het moment dat er verfondst werd. De algemene trend lijkt echter te zijn dat de gepercipieerde autonomie nauwelijks wordt opgenomen in het formuleren van doelstellingen. Dit strookt ook met de bevindingen uit de interviewronde. De meeste respondenten haalden aan dat ze geen echte veranderingen hebben doorgevoerd in hun beleidspraktijk.

De angst dat de implementatie van de verfondsing zou leiden naar een verschuiving van financiële middelen van de 'zachte' beleidsvelden, ten voordele van de 'harde' beleidsvelden lijkt zich dus voorlopig (nog) niet te tonen in de exploitatie-uitgaven van de lokale besturen. Ook de analyse van de exploitatie-uitgaven overheen beleidsacties toont geen grote systematische verschuivingen.

Onze bevindingen zijn in overeenstemming met de bevindingen van Peeters (2011). Zij onderzocht de mate waarin lokale besturen de autonomie waarover zij beschikken inzake personeelsaangelegenheden in de praktijk invullen. Uit haar onderzoek bleek dat lokale besturen deze beleidsruimte slechts in zeer beperkte mate een eigen invulling geven. Ondanks de vraag vanuit het lokaal niveau voor meer vrije beleidsruimte inzake het personeelsbeleid bleek dat lokale besturen zich sterk bleven beroepen op de Vlaamse begeleidende documenten om de lokale regelgeving vorm te geven (Peeters, 2011). De grotere keuzevrijheid kreeg dan ook slechts een beperkte invulling in de praktijk, iets wat overeenstemt met de bevindingen in dit rapport.

Ondanks de perceptie van meer keuzevrijheid, gebruiken lokale besturen deze (nog) niet in de praktijk. Er lijkt dus wel een link te zijn tussen de formele en de *de facto* autonomie van lokale besturen, maar het formele kader blijkt niet de enige determinant van de *de facto* autonomie. Er zijn, naast het formele kader, nog heel wat andere factoren die ervoor zorgen dat lokale besturen de grotere formele vrijheid niet ten volle benutten in de praktijk, en die de lokale besturen op hetzelfde pad houden, waardoor het beleid eerder incrementeel verandert. Dit is consistent met de bevindingen van heel wat academici die de link tussen formele en de *de facto* autonomie van agentschappen en andere

<p>Besluit van de Vlaamse Regering van 9 november 2012 houdende bepaling van de Vlaamse beleidsprioriteiten voor het gemeentelijk jeugdbeleid</p>
<p>Besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2012 ter uitvoering van het decreet van 6 juli 2012 houdende de ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid en de bepaling van het provinciaal jeugdbeleid</p>
<p>Besluit van de Vlaamse Regering van 25 april 2014 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2012 ter uitvoering van het decreet van 6 juli 2012 houdende de ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid en de bepaling van het provinciaal jeugdbeleid, wat betreft de bepaling van de modaliteiten van toekenning van de subsidies</p>
<p>Besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 6 juli 2012 houdende de ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid en de bepaling van het provinciaal jeugdbeleid</p>
<p>Decreet van 15 juli 2011 houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd</p>
<p>Decreet van 3 juli 2015 tot wijziging van diverse decreten houdende de subsidiëring aan de lokale besturen en tot wijziging van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds</p>
<p>Decreet van 9 maart 2007 houdende de subsidiëring van gemeente- en provinciebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het voeren van een Sport voor Allen-beleid</p>
<p>Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 ter uitvoering van het decreet van 9 maart 2007 houdende de subsidiëring van gemeente- en provinciebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het voeren van een Sport voor Allen-beleid. - Algemene bepalingen en bepalingen tot het verkrijgen van de beleidssubsidie</p>
<p>Decreet van 23 mei 2008 betreffende een inhaalbeweging in sportinfrastructuur via alternatieve financiering</p>

De Pinte	1,191522	0,857327
Deerlijk	0,453861	0,59912
Deinze	1,034771	0,963488
Denderleeuw	1,083462	1,177502
Dendermonde	0,914859	1,099705
Dentergem	0,981918	1,059692
Dessel	0,958124	0,939241
Destelbergen	1,804618	1,163799
Diepenbeek	0,912096	0,964395
Diest	1,071836	0,877263
Diksmuide	1,148658	1,058362
Dilbeek	1,035946	1,02618
Dilsen-Stokkem	0,990576	1,129242
Drogenbos	1,004408	0,546298
Duffel	1,189532	1,293766
Edegem	1,037652	0,935536
Eeklo	0,916798	1,045931
Erpe-Mere	1,051279	1,126024
Essen	1,813117	0,922815
Evergem	1,082636	0,987586
Galmaarden	1,327407	0,824254
Gavere	1,228009	0,911262
Geel	1,061314	1,012304
Geetbets	1,040559	1,136915
Genk	1,118511	0,959232
Gent	1,041907	0,995329
Geraardsbergen	1,114592	1,060697
Gingelom	0,999555	0,975477
Gistel	0,971505	0,980372
Glabbeek	0,751748	0,83669
Gooik	0,878352	0,951694
Grimbergen	0,766445	0,993776
Grobbendonk	1,109654	1,157594

////////////////////////////////////

Nieuwerkerken	0,949258	1,42575
Nieuwpoort	1,392432	1,063885
Nijlen	0,89001	1,233477
Ninove	0,935081	0,774975
Olen	0,905739	1,170643
Oostende	1,337691	1,034768
Oosterzele	1,076648	1,271905
Oostkamp	0,925406	0,872721
Oostrozebeke	0,967355	0,777782
Opglabbeek	1,737401	0,99037
Opwijk	0,707681	0,440794
Oud-Heverlee	0,852734	1,063185
Oud-Turnhout	1,231318	0,977951
Oudenaarde	1,151441	0,958793
Oudenburg	1,054514	1,268451
Overijse	0,923092	0,880568
Overpelt	0,963341	0,805204
Peer	1,331067	0,926195
Pepingen	0,716023	0,818222
Pittem	0,946624	0,873377
Poperinge	2,23294	0,957594
Putte	1,032065	1,048768
Puurs	0,900055	1,16349
Ranst	0,920956	1,057657
Ravels	0,988745	0,985983
Retie	1,096763	0,480814
Riemst	1,128746	1,110196
Rijkevorsel	1,081422	0,980627
Roeselare	0,95057	0,91302
Ronse	0,928672	1,153208
Roosdaal	1,150692	1,033418
Rotselaar	1,055096	1,184999
Ruiselede	1,058717	1,003435

////////////////////////////////////

De Pinte	1,432052	7,092504
Deerlijk		
Deinze	1,007126	1,062057
Denderleeuw	2,650934	76,32907
Dendermonde	0,868553	0,921187
Dentergem	1,36336	1,19414
Dessel	0,655844	0,894394
Destelbergen	2,145293	0,996517
Diepenbeek	0,8988	0,974898
Diest	1,105711	0,812196
Diksmuide	1,163273	1,023585
Dilbeek	1,276317	1,243689
Dilsen-Stokkem	0,818829	0,001351
Drogenbos		
Duffel	1,293976	0,498643
Edegem	1,06843	3,313061
Eeklo	0,874706	2,559441
Erpe-Mere	0,463419	0,463419
Essen	2,899559	0,566415
Evergem	21,52439	12,50726
Galmaarden		
Gavere	1,031927	1,370594
Geel	1,320586	1,180086
Geetbets	1,98144	0,589357
Genk	1,868944	0,939936
Gent	1,205798	0,185241
Geraardsbergen	1,314772	1,420349
Gingelom	0,882825	1,039968
Gistel	1,011552	1,015274
Glabbek	1,127505	1,369212
Gooik	0,797063	0,868428
Grimbergen	0,973023	0,976255
Grobbendonk	1,043235	1,08998

////////////////////////////////////

Haacht	0,209287	1,618503
Haaltert	1,173496	1,13263
Halen	1,06001	1,132963
Halle		
Ham	1,014033	1,109962
Hamme	0,994704	0,880413
Hamont-Achel	0,873857	0,469324
Harelbeke	39,53745	39,53745
Hasselt	1,241517	1,227633
Hechtel-Eksel	1,061309	1,286837
Heers	0,822262	0,85544
Heist-op-den-Berg	1,88315	1,79935
Hemiksem	4,246882	0,157569
Herent	1,035469	9,137944
Herentals	0,442726	1,315481
Herenthout	1,153248	1,112251
Herk-de-Stad	1,044514	5,06883
Herne	0,787963	1,045261
Herselt	1,171021	1,503233
Herzele	0,372853	0,507585
Heusden-Zolder	1,195082	0,834869
Heuvelland	0,735104	1,066018
Hoegaarden	1,68349	3,478134
Hoeilaart	0,664277	0,872622
Hoeselt		
Holsbeek	0,840762	0,985595
Hooglede	1,252653	0,713982
Hoogstraten	3,133951	0,759889
Horebeke		
Houthalen-Helchteren	0,454714	0,254792
Houthulst	1,338091	0,913547
Hove	0,881854	1,189217
Huldenberg	1,039113	0,967466

////////////////////////////////////

Langemark-Poelkapelle	1,04002	
Lebbeke	1,411703	2,910913
Lede	1,117947	1,452662
Ledegem	1,253286	1,418057
Lendeledede	1,15276	
Lennik	1,332337	0,719591
Leopoldsburg	0,957376	2,124394
Leuven	0,862186	1,11823
Lichtervelde	1,065584	0,762094
Liedekerke	1,176748	
Lier	1,078529	0,88927
Lierde	1,252442	1,259292
Lille	3,00623	
Linkebeek		
Lint	0,862339	
Linter	0,77455	0,087025
Lo-Reninge	1,207552	0,853601
Lochristi	1,164319	10,23107
Lokeren	1,084197	
Lommel	0,927314	
Londerzeel	1,098835	0,49134
Lovendegem	0,671972	0,7283
Lubbeek	0,926063	0,800835
Lummen	0,90998	1,306478
Maarkedal	1,183748	1,151209
Maaseik	1,024729	4,328781
Maasmechelen	1,067395	0,87398
Machelen	1,254448	0,188202
Maldegem	31,69057	3,215721
Malle	1,018164	0,905804
Mechelen	0,94915	1,732062
Meerhout	0,797854	1,048201
Meeuwen-Gruitrode	1,363529	

//

Stap 2: data analyse-klaar maken a.d.h.v. de syntax onder punt 10.4.3: De aangeleverde ruwe data is niet geschikt om meteen analyses op uit te voeren, de variabelen zijn immers niet coherent voor alle lokale besturen, dezelfde actiecodes zijn soms wel en soms niet gelinkt aan rapporteringscodes afhankelijk van het jaartal en sommige lokale besturen gebruiken voor ieder jaar andere actiecodes hoewel het ieder jaar een uitgave aan dezelfde actie betreft.

Stap 4: data descriptief analyseren: verschuivingen overheen beleidsvelden, en binnen beleidsvelden overheen beleidsdoelstellingen, in kaart brengen.

Stap 5: onafhankelijke variabelen selecteren en de data verzamelen. Kijk punt 10.4.2 voor een overzicht van de geselecteerde onafhankelijke variabelen.

Stap 6: multilevel analyse. Kijk punt 10.4.3 voor de syntax.

> Nieuwe variabele 'plaatsnaamactiecode' aanmaken, waarin naam van de gemeente en de actiecode samen worden geplakt. Vervolgens de duplicaten op basis van deze nieuwe variabelen eruit halen.

```
X29_10_2018JeugdRuweData$plaatsnaamactiecode<-  
paste(X29_10_2018JeugdRuweData$Plaatsnaam,X29_10_2018JeugdRuweData$`Actie code`)
```

> Alle streepjes bij rapporteringscode in een 9 veranderen.

```
X29_10_2018JeugdRuweData$Rapporteringscode[X29_10_2018JeugdRuweData$Rapporteringscode == "-"] <-  
"9"
```

> De rapporteringscode dummyficieren.

```
JeugdDummy<-cbind(X29_10_2018JeugdRuweData,  
dummy(X29_10_2018JeugdRuweData$Rapporteringscode, sep = ""))
```

> Dataframe met duplicaten en rest data frame

```
dupl <- filter (JeugdDummy, duplicated(JeugdDummy$plaatsnaamactiecode) |  
duplicated(JeugdDummy$plaatsnaamactiecode, fromLast = TRUE))  
rest <- filter (JeugdDummy, !duplicated(JeugdDummy$plaatsnaamactiecode) &  
!duplicated(JeugdDummy$plaatsnaamactiecode, fromLast = TRUE))
```

> Berekenen van maxima per plaatsnaamactiecode.

```
Jeugdmax <- JeugdDummy %>%  
group_by(plaatsnaamactiecode)%>%  
summarise(`2012 new`= max(`2012`), `2013 new`= max(`2013`), `2014 new` = max(`2014`), `2015 new`=  
max(`2015`), `2016 new`= max(`2016`), `2017 new` = max(`2017`))
```

> Maxima berekenen per rapporteringscode.

```
Dummymax <- JeugdDummy %>%  
group_by(plaatsnaamactiecode)%>%  
summarise('VSFVBP01'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataVSVFVBP01),  
'VLU02'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataVLU02), 'VLU01'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataVLU01),  
'PLF'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataPLF), 'OEVBPO5'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataOEVBPO5),  
'OEVBPO3'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataOEVBPO3),  
'LSEVBP01'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLSEVBP01),  
'SBVBP05'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLSBVBP05),  
'SBVBP04'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLSBVBP04),  
'LSBVBP03'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLSBVBP03),
```

//

```
'LSVBVP02'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLSVBVP02),
'LSVBVP01'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLSVBVP01),
'LJBVBP03'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLJBVBP03),
'LJBVBP02'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLJBVBP02),
'LJBVBP01'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLJBVBP01),
'LIBVBP05'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLIBVBP05),
'LIBVBP04'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLIBVBP04),
'LIBVBP03'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLIBVBP03),
'LIBVBP02'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLIBVBP02),
'LIBVBP01'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLIBVBP01),
'LCBVBP04'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLCBVBP04),
'LCBVBP03'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLCBVBP03),
'LCBVBP02'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLCBVBP02),
'LCBVBP01'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataLCBVBP01),
'KABVBP01'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataKABVBP01),
'GSBVBP02'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataGSBVBP02),
'GSBVBP01'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataGSBVBP01),
'GOSVBP01'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataGOSVBP01),
'FOBVBP02'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataFOBVBP02),
'FOBVBP01'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataFOBVBP01),
'CEBVBP04'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataCEBVBP04),
'CEBVBP03'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataCEBVBP03),
'CEBVBP02'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataCEBVBP02),
'CEBVBP01'=max(X29_10_2018JeugdRuweDataCEBVBP01), 'ABBGSP'=max(`X29_10_2018JeugdRuweDataABB-
GSP`), '9'=max(X29_10_2018JeugdRuweData9))
```

> Dataframes Dummymax en Jeugdmax weer mergen op basis van de plaatsnaamactiecode.

```
Jeugd_Merge <- inner_join(X29_10_2018JeugdRuweData,Dummymax, by="plaatsnaamactiecode")
Jeugd_Merge <- inner_join(Jeugd_Merge, Jeugdmax, by="plaatsnaamactiecode")
```

> Onnodige variabelen (2012-2017) eruit gooien.

```
cols.dont.want <- c("2012","2013","2014","2015","2016","2017", "Rapporteringscode")
Jeugd_Merge <- Jeugd_Merge[, !names(Jeugd_Merge)
  %in% cols.dont.want, drop = F]
```

> Tot slot alle duplicaten eruit gooien.

```
JeugdDummyMax <- distinct(Jeugd_Merge, plaatsnaamactiecode, .keep_all=TRUE)
```

```
////////////////////////////////////
```

```
write.xlsx(JeugdDummyMax, "30_10_2018JeugdDummyMax.xlsx")
```

> 20***** codes eruit. Deze krijgen waarde 'true' omwille van het 'if' statement.

```
JeugdDummyMax$Dubbel <- vector(length = 9497) for(i in 1:nrow(JeugdDummyMax)) {  
if (grepl("20.....", JeugdDummyMax$`Actie code`[i])){ JeugdDummyMax$Dubbel[i]<-"True"  
  } else { JeugdDummyMax$Dubbel[i] <- "False"}  
}
```

> Vervolgens een nieuw dataframe maken met de rijen met waarde 'true'.

```
JeugdTRUE <- dplyr::filter(JeugdDummyMax,Dubbel == "True")  
JeugdFALSE <- dplyr::filter(JeugdDummyMax,Dubbel == "False")
```

> In het nieuwe dataframe 'JeugdTRUE' moeten we de actiecode opsplitsen in twee variabelen: de eerste vier cijfers en de laatste zes.

```
JeugdTRUEB <- JeugdTRUE %>% separate(`Actie code`, into = c('Jaar','Actiecodekort'), sep = 4)
```

>'Plaatsnaamactiecodekort' aanmaken.

```
JeugdTRUEB$plaatsnaamactiecodekort<-paste(JeugdTRUEB$Plaatsnaam, JeugdTRUEB$Actiecodekort)
```

> Groeperen per 'plaatsnaamactiecodekort' en vervolgens de maxima per jaar wegschrijven in een nieuwe dataframe 'rest_max'.

```
JeugdTRUEBMax <- JeugdTRUEB %>%  
  group_by(plaatsnaamactiecodekort)%>%  
  summarise(`2012 new`= max(`2012 new`), `2013 new`= max(`2013 new`), `2014 new`=max(`2014 new`),  
`2015 new`= max(`2015 new`), `2016 new`= max(`2016 new`), `2017 new`=max(`2017 new`))
```

> Kolommen 2012New- 2017New uit dataframe 'JeugdTRUEB' halen, zodat de maxima hier in kunnen worden toegevoegd met dezelfde naam.

```
cols.dont.want <- c("2012 new","2013 new","2014 new","2015 new","2016 new","2017 new")
```

```
JeugdTRUEB <- JeugdTRUEB[, !names(JeugdTRUEB)  
  %in% cols.dont.want, drop = F]
```

> JeugdTRUEB samenvoegen met JeugdTRUEBMax.

```
JeugdTRUEBMerge <- inner_join(JeugdTRUEB, JeugdTRUEBMax, by = "plaatsnaamactiecodekort")
```

> Een nieuw dataframe aanmaken, waarin de unieke rijen met 'plaatsactiecodekort' in zitten.

```
////////////////////////////////////
```

```
JeugdTRUEMergeB <- distinct(JeugdTRUEBMerge, plaatsnaamactiecodekort, .keep_all = TRUE)
```

> Actiecode terug vormen door 'Jaar' en 'Actiecodekort' terug samen te voegen.

```
JeugdTRUEMergeB$'Actie code'<-paste(JeugdTRUEMergeB$Jaar,JeugdTRUEMergeB$Actiecodekort)
```

> 'JeugdTRUEMergeB' weer samenvoegen met 'JeugdFALSE'.

```
JeugdFinal <- dplyr::bind_rows(JeugdFALSE,JeugdTRUEMergeB)
```

```
JeugdFinal <- JeugdFinal[order(JeugdFinal$Id),]
```

```
cols.dont.want <- c("Jaar","Actiecodekort","plaatsnaamactiecodekort", "Dubbel")
```

```
JeugdFinal <- JeugdFinal[, !names(JeugdFinal)
```

```
    %in% cols.dont.want, drop = F]
```

```
write.xlsx(JeugdFinal, "30_10_2018JeugdFinal.xlsx")
```

> In dit dataframe zijn er nog rijen die manueel moeten worden aangepast, aangezien sommige actiecodes te sterk van elkaar verschillen, maar het op basis van de actieomschrijving en het allerlaatste deel van de actiecode wel duidelijk is dat deze rijen moeten worden samengevoegd.

9.5.4 R-syntax multilevel model

> Van het brede dataframe een lang dataframe maken, zodat elk jaar in combinatie met elke actiecode staat weggeschreven op een afzonderlijke rij.

```
DataJeugdKlaarBInflatie151617 <-DataJeugdKlaarBInflatie151617%>%
```

```
gather(jaar, value='uitgaven', `2015 inflatie`:`2017 inflatie`, na.rm = FALSE, convert = FALSE)
```

```
DataJeugdKlaarBInflatie151617<-arrange(DataJeugdKlaarBInflatie151617,DataJeugdKlaarBInflatie151617$Id)
```

> Een dummy aanmaken voor elk van de jaren.

```
DataJeugdKlaarBInflatie151617<-cbind(DataJeugdKlaarBInflatie151617,
```

```
dummy(DataJeugdKlaarBInflatie151617$jaar, sep = ""))
```

```
DataJeugdKlaarBInflatie151617<-plyr::rename(DataJeugdKlaarBInflatie151617,
```

```
c("DataJeugdKlaarBInflatie1516172015 inflatie"="Dummy2015", "DataJeugdKlaarBInflatie1516172016
```

```
inflatie"="Dummy2016", "DataJeugdKlaarBInflatie1516172017 inflatie" = "Dummy2017"))
```

```
////////////////////////////////////
```



```
JeugdVlaamsLokaal <- read_excel("H:/universiteit/doctoraat/documenten
doctoraat/Verfondsing/Analyses/ExploitatieUitgaven/ExploitatieUitgaven/JeugdVlaamsLokaal.xlsx")
```

```
DataJeugdKlaarBInflatie151617 <- left_join(DataJeugdKlaarBInflatie151617, JeugdVlaamsLokaal, by =
"plaatsnaamactiecode")
```

```
cols.dont.want <- c("id.y")
```

```
DataJeugdKlaarBInflatie151617 <- DataJeugdKlaarBInflatie151617[, !names(DataJeugdKlaarBInflatie151617)
%in% cols.dont.want, drop = F]
```

```
DataJeugdKlaarBInflatie151617 <- plyr::rename(DataJeugdKlaarBInflatie151617, c("id.x" = "id"))
```

> Financiële schuld per inwoner.

```
Schuldinwoners <- read_excel("H:/universiteit/doctoraat/documenten
doctoraat/Verfondsing/Analyses/ExploitatieUitgaven/ExploitatieUitgaven/Schuldinwoners.xlsx",col_types =
c("text", "text", "text", "text", "numeric", "numeric", "numeric", "numeric"))
```

```
Schuldinwoners <- Schuldinwoners[c(1:1715),]
```

```
cols.dont.want <- c("Naam bestuur", "Niveau 1")
```

```
Schuldinwoners <- Schuldinwoners[, !names(Schuldinwoners)
%in% cols.dont.want, drop = F]
```

```
SchuldinwonersB <- Schuldinwoners %>%
```

```
group_by(Plaatsnaam)%>%
```

```
summarise('schuld2015' = sum(CreditSaldo2015), 'schuld2017' = sum(CreditSaldo2017))
```

```
SchuldinwonersB <- inner_join(SchuldinwonersB, Schuldinwoners[,c('Inwonersaantal2015',
'Inwonersaantal2017', 'Plaatsnaam')], by= 'Plaatsnaam')
```

```
SchuldinwonersB <- SchuldinwonersB[!duplicated(SchuldinwonersB[,c('Plaatsnaam')]),]
```

```
SchuldinwonersB$'schuldcapita15' <-SchuldinwonersB$schuld2015/SchuldinwonersB$Inwonersaantal2015
```

```
SchuldinwonersB$'schuldcapita17' <- SchuldinwonersB$schuld2017/SchuldinwonersB$Inwonersaantal2017
```

```
SchuldinwonersB$'EvolutieSchuld' <- SchuldinwonersB$schuldcapita17/ SchuldinwonersB$schuldcapita15
```

```
SchuldinwonersBB <- SchuldinwonersB[,c('Plaatsnaam', 'schuld2015', 'schuld2017')]
```

```
////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////
```

```
SchuldinwonersBB <- SchuldinwonersBB %>% gather(jaar, Schuld, 'schuld2015' : 'schuld2017', na.rm = FALSE,
convert = FALSE)
```

```
SchuldinwonersBB <- SchuldinwonersBB %>% separate('jaar', into = c('weg', 'jaar'), sep = 6)
```

```
SchuldinwonersBBB <- SchuldinwonersB %>% gather(jaar, SchuldCapita, 'schuldcapita15' : 'schuldcapita17',
na.rm = FALSE, convert = FALSE)
```

```
SchuldinwonersBBB <- SchuldinwonersBBB %>% separate('jaar', into = c('weg', 'jaar'), sep = 12)
```

```
SchuldinwonersBBB$jaar <- replace(SchuldinwonersBBB$jaar, SchuldinwonersBBB$jaar == "15", 2015)
```

```
SchuldinwonersBBB$jaar <- replace(SchuldinwonersBBB$jaar, SchuldinwonersBBB$jaar == "17", 2017)
```

```
DataJeugdKLAAR <- left_join(DataJeugdKlaarBInflatie151617, SchuldinwonersBBB[,c('Plaatsnaam', 'jaar',
'SchuldCapita', 'EvolutieSchuld')], by = c("Plaatsnaam", "jaar"))
```

```
DataJeugdKLAAR <- left_join(DataJeugdKLAAR, SchuldinwonersBB[,c('Plaatsnaam', 'jaar', 'Schuld')], by =
c("Plaatsnaam", "jaar"))
```

> Aantal jongeren tussen 3-18 en tussen 3-25.

```
Bevolkingskarakteristieken <- read_excel("H:/universiteit/doctoraat/documenten
doctoraat/Verfonsing/Analyses/ExploitatieUitgaven/ExploitatieUitgaven/Bevolingskarakteristieken.xlsx")
```

```
'jeugd3-18' <- filter(Bevolkingskarakteristieken, Bevolkingskarakteristieken$CD_AGE < 19)
```

```
'jeugd3-18' <- filter(`jeugd3-18`, `jeugd3-18`$CD_AGE > 2)
```

```
`jeugd3-18` <- plyr::rename(`jeugd3-18`, c("TX_MUNTY_DESCR_NL" = "Plaatsnaam", "MS_POPULATION"
="inwonersaantal", "CD_SEX" = "geslacht", "CD_NATLTY" = "nationaliteit", "CD_AGE" = "leeftijd", "CD_YEAR" =
"jaar" ))
```

```
'jeugd3-18B' <- `jeugd3-18` %>% group_by(Plaatsnaam, jaar) %>% summarise('3-18jaar' =
sum(inwonersaantal))
```

```
`jeugd3-18B`$jaar <- as.character(`jeugd3-18B`$jaar)
```

```
'jeugd3-18B' <- left_join(`jeugd3-18B`, DataJeugdKLAAR[,c('inwonersaantal', 'jaar', 'Plaatsnaam')], by = c(
"jaar", "Plaatsnaam"))
```

```
'jeugd3-18B'$inwonersaantal <- as.numeric(`jeugd3-18B`$inwonersaantal)
```

```
'jeugd3-18B'$'3-18capita' <- `jeugd3-18B`$'3-18jaar' / `jeugd3-18B`$inwonersaantal
```

```
DataJeugdKLAAR <- left_join(DataJeugdKLAAR, `jeugd3-18B`[,c("Plaatsnaam", "jaar", "3-18jaar", "3-18capita")],
by = c("Plaatsnaam", "jaar"))
```

```
////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////
```

```

DataJeugdKLAAR <- DataJeugdKLAAR[!duplicated(DataJeugdKLAAR[c("PlaatsnaamJaar", "Actie code"))],]

`jeugd3-25` <- filter(Bevolkingskarakteristieken, Bevolkingskarakteristieken$CD_AGE < 26)
`jeugd3-25` <- filter(`jeugd3-25`, `jeugd3-25`$CD_AGE > 2)

`jeugd3-25` <- plyr::rename(`jeugd3-25`, c("TX_MUNTY_DESCR_NL" = "Plaatsnaam", "MS_POPULATION"
="inwonersaantal", "CD_SEX" = "geslacht", "CD_NATLTY" = "nationaliteit", "CD_AGE" = "leeftijd", "CD_YEAR" =
"jaar" ))
`jeugd3-25B` <- `jeugd3-25` %>% group_by(Plaatsnaam, jaar) %>% summarise('3-25jaar' =
sum(inwonersaantal))

`jeugd3-25B`$jaar <- as.character(`jeugd3-25B`$jaar)
`jeugd3-25B` <- left_join( `jeugd3-25B`, DataJeugdKLAAR[,c('inwonersaantal', 'jaar', 'Plaatsnaam' )], by= c(
"jaar", "Plaatsnaam"))

`jeugd3-25B`$inwonersaantal <- as.numeric(`jeugd3-25B`$inwonersaantal)
`jeugd3-25B`$'3-25capita' <- `jeugd3-25B`$'3-25jaar' / `jeugd3-25B`$inwonersaantal

DataJeugdKLAAR <- left_join(DataJeugdKLAAR, `jeugd3-25B`[,c("Plaatsnaam", "jaar", "3-25jaar", "3-25capita")],
by = c("Plaatsnaam", "jaar"))
DataJeugdKLAAR <- DataJeugdKLAAR[!duplicated(DataJeugdKLAAR[c("PlaatsnaamJaar", "Actie code"))],]

> Personeelsdata 2017 VTE.
Gemeentepersoneel2017 <- read_excel("H:/universiteit/doctoraat/documenten
doctoraat/Verfondsing/Analyses/ExploitatieUitgaven/ExploitatieUitgaven/RapportGemeentepersoneel2017.xl
sx")
Gemeentepersoneel2017 <- plyr::rename(Gemeentepersoneel2017, c("Totaal" = "VTE2017"))

DataJeugdKLAAR <- left_join(DataJeugdKLAAR, Gemeentepersoneel2017, by= "Plaatsnaam")

JaarDummyJeugd17 <- filter(DataJeugdKLAAR, DataJeugdKLAAR$jaar == '2017')
JaarDummyJeugd15 <- filter(DataJeugdKLAAR, DataJeugdKLAAR$jaar == '2015')

`jeugdA` <- right_join(JaarDummyJeugd15, JaarDummyJeugd17, by="id")
`jeugdA` <- arrange(`jeugdA`, id)
`jeugdA`$'uitgaven2017-2015' <- jeugdA$'uitgaven.y' - jeugdA$'uitgaven.x'

```

> De nullen die geen betekenis hebben in de afhankelijke variabele (i.e. indien zowel in 2017, als in 2015 niets is besteed aan een bepaalde actiecode) moeten eruit worden gegooid. De betekenisvolle nullen (i.e. als er in beide jaren exact evenveel is besteed aan die actie) moeten behouden blijven.

> Nieuwe variabele aanmaken die de waarde 'true' heeft indien zowel de uitgave in 2015 als in 2017 gelijk is aan 0, vervolgens alle overige waarden kopiëren in een dataframe en verder op dit nieuwe dataframe werken.

```
jeugdA$TrueFalse <- NA
if (any(i <- (jeugdA$uitgaven.y == 0 & jeugdA$uitgaven.x == 0))) {jeugdA$TrueFalse[i] <- "TRUE"} else
{jeugdA$TrueFalse[i]<- "FALSE"}
jeugdAA <- filter(jeugdA, is.na(TrueFalse))

`jeugdB` <- jeugdAA[, c('uitgaven2017-2015', 'id', 'Plaatsnaam.x', 'Actie code.x', 'inwonersaantal.x',
'inwonersaantal.y', 'Lokaal.x', 'Vlaams.x', 'EvolutieSchuld.x', '3-18jaar.x', '3-18jaar.y', '3-18capita.x', '3-
18capita.y', '3-25jaar.x', '3-25jaar.y', '3-25capita.x', '3-25capita.y', 'VTE2017.x' )]
jeugdB$inwonersaantal.x <- as.numeric(jeugdB$inwonersaantal.x)
jeugdB$inwonersaantal.y <- as.numeric(jeugdB$inwonersaantal.y)
jeugdB$EvolutieInwoners <- jeugdB$inwonersaantal.y/jeugdB$inwonersaantal.x
`jeugdB` <- plyr::rename(`jeugdB`, c("Plaatsnaam.x" = "Plaatsnaam", "Actie code.x" = "Actiecode",
"inwonersaantal.x" = "inwonersaantal2015", "inwonersaantal.y" = "inwonersaantal2017", "uitgaven2017-2015"
= "uitgavenB", "Actie code.x" = "Actie code", "inwonersaantal.x" = "inwonersaantal", "Lokaal.x" = "Lokaal",
"Vlaams.x" = "Vlaams", "EvolutieSchuld.x" = "EvolutieSchuld", '3-18jaar.x' = 'minderjarigen2015', '3-18jaar.y' =
'minderjarigen2017', '3-18capita.x' = 'minderjarigencapita2015', '3-18capita.y' = 'minderjarigencapita2017', '3-
25jaar.x' = 'jongeren2015', '3-25jaar.y' = 'jongeren2017', '3-25capita.x' = 'jongerencapita2015', '3-25capita.y' =
'jongerencapita2017', 'VTE2017.x' = 'VTE2017' ) )
```

```
jeugdB$EvolutieSchuld <- replace(jeugdB$EvolutieSchuld, jeugdB$EvolutieSchuld == "Inf", NA)
```

```
jeugdB$VTEInwoners2017 <- jeugdB$VTE2017/jeugdB$inwonersaantal2017
jeugdB$VTEInwoners2017 <- replace(jeugdB$VTEInwoners2017, jeugdB$VTEInwoners2017 == "Inf", NA)
```

```
jeugdB$VTE2017 <- replace(jeugdB$VTE2017, jeugdB$VTE2017 == "Inf", NA)
jeugdB$VTEInwoners2017 <- replace(jeugdB$VTEInwoners2017, jeugdB$VTEInwoners2017 == "NaN", NA)
jeugdB$VTE2017 <- replace(jeugdB$VTE2017, jeugdB$VTE2017 == "NaN", NA)
jeugdB$VTEInwoners2017 <- replace(jeugdB$VTEInwoners2017, jeugdB$VTEInwoners2017 == "NA", NA)
jeugdB$VTE2017 <- replace(jeugdB$VTE2017, jeugdB$VTE2017 == "NA", NA)
```

//

```
jeugdB <- left_join(jeugdB, SchuldinwonersB[,c('Plaatsnaam', 'schuld2015', 'schuld2017', 'schuldcapita15',
'schuldcapita17')], by= 'Plaatsnaam')
```

```
jeugdB$schuldcapita15<- replace(jeugdB$schuldcapita15, jeugdB$schuldcapita15 == "Inf", NA)
jeugdB$schuldcapita15<- replace(jeugdB$schuldcapita15, jeugdB$schuldcapita15 == "NaN", NA)
```

```
jeugdB$VTE2017<- replace(jeugdB$VTE2017, jeugdB$VTE2017 == "NaN", NA)
jeugdB$VTEInwoners2017<- replace(jeugdB$VTEInwoners2017, jeugdB$VTEInwoners2017 == "NA", NA)
jeugdB$VTE2017<- replace(jeugdB$VTE2017, jeugdB$VTE2017 == "NA", NA)
```

```
>5% bovenste en onderste outliers verwijderen
quantile(jeugdB$uitgavenB, c(.05, .95), na.rm = FALSE)
summary(jeugdB$uitgavenB)
```

```
jeugdB$uitgavenB<- replace(jeugdB$uitgavenB, jeugdB$uitgavenB< -30000.00 , NA)
jeugdB$uitgavenB<- replace(jeugdB$uitgavenB, jeugdB$uitgavenB> 15848.62 , NA)
```

> ICC berekenen om na te gaan hoeveel variantie op groepsniveau zit en of een multilevel model noodzakelijk is.

```
Null.Model <- lme(uitgavenB~1, random = ~1|Plaatsnaam, data = jeugdB, control = list(opt="optim"),
na.action=na.exclude )
Null.Model
```

> ICC

```
VarCorr(Null.Model)
4373485/( 4373485+ 26831714)
```

> Variantie intercept (=ICC) van model met een random intercept vergelijken met de variantie van het intercept van het model zonder random intercept. Nagaan of deze twee significant van elkaar verschillen.

```
NULL.gls <- gls(uitgavenB~1, data = jeugdB, control = list(opt="optim"), na.action=na.exclude)
logLik(NULL.gls)*-2
logLik(Null.Model)*-2
79726.13 - 79544.18
anova(NULL.gls, Null.Model)
```

> Multilevel model opbouwen.

```
Model.0 <- lme(uitgavenB~Vlaams, random = ~1|Plaatsnaam, data = jeugdB, control =
list(opt="optim"),na.action=na.exclude )
```

////////////////////////////////////

```
summary(Model.0)
r.squaredGLMM(Model.0)
```

> De variatie tussen slopen bekijken => voor 'Vlaams' verschillen de slopes per gemeente, hier moeten we dus een random effect voor gebruiken.

```
library(lattice)
```

```
xyplot(uitgavenB~Vlaams|as.factor(Plaatsnaam),data=jeugdB[1:150,], type=c("p","g","r"),col="dark
blue",col.line="black", xlab="Vlaamse beleidsprioriteit", ylab="uitgaven 2017 / 2015",na.action=na.exclude)
```

> Random slopes.

```
Model.A <-
```

```
lme(uitgavenB~Vlaams+inwonersaantal2017+schuldcapita15+minderjarigencapita2017+VTEInwoners2017,
random = ~Vlaams|Plaatsnaam, data = jeugdB, control = list(opt="optim"),na.action=na.exclude )
summary(Model.A)
r.squaredGLMM(Model.A)
```

9.6 INTERVIEWPROTOCOL

1. Goed bezig zijn binnen het lokaal jeugd/sport/sociale huisvestingsbeleid, wat betekent dat voor jullie?
⇒ Hoe zou je de rol van het lokaal bestuur/ het kabinet/ de jeugd/sportdienst omschrijven binnen het lokaal beleid?
2. Wat houdt het 'regisseren' van het lokaal jeugd/sport/sociale huisvestingsbeleid in? / Welke kerntaken heeft een regisseur? (componenten Pröpper: -Overzicht over de situatie; - verantwoordelijkheid over het geheel afleggen, -gemeenschappelijke beleidslijnen uitzetten, - organiseren van samenwerking).
3. Nemen jullie de taak op als regisseur? Waarom wel/niet? Zien jullie jezelf als regisseur?
4. Wat zijn de voornaamste uitdagingen waarmee jullie als regisseur van het lokaal jeugd/sport/sociale huisvestingsbeleid worden geconfronteerd? (mogelijke barrières: financiële middelen, personeel, capaciteiten, bovenlokale problematieken, intergemeentelijke samenwerking, sectorfinanciering, regulering, vertrouwen tussen lokaal bestuur en lokale actoren/Vlaamse overheid, bestuurskracht...)
⇒ Is de keuzevrijheid/ autonomie die jullie genieten ruim genoeg?
⇒ Financieel plaatje, is het evident om dat elk jaar opnieuw rond te krijgen? Vorige legislatuur was er ook de verplichting om een meerjarenplanning en bijhorende begroting in evenwicht in te dienen, heeft dit geresulteerd in besparingen?

//

- ⇒ Projectsubsidies, zetten jullie daarop in? Waarom wel/niet? Wat zijn de voor- en nadelen aan zo'n projectsubsidies?
 - ⇒ Is er frequent contact of samenwerking tussen diensten/kabinetten? Wat is het belang hiervan?
 - ⇒ Indien bekend politiek figuur in lokaal bestuur: Is het een voordeel om zo'n politiek figuur in het stads/gemeentebestuur te hebben? (qua connecties, informatie, kennis, links naar andere politieke niveaus...)
 - ⇒ Bovenlokale/intergemeentelijke samenwerkingsverbanden: zijn jullie hierin betrokken? Waarom wel/niet?
 - ⇒ Ervaren jullie als beleidsveld voldoende politiek gewicht t.o.v. andere beleidsvelden (bijv. ruimtelijke ordening, infrastructuur, preventie en veiligheid,...) om middelen te verkrijgen en vast te houden?
 - ⇒ Heeft het aantal inwoners/armoedegraad/vergrijzing/steun of mening van bevolking voor een initiatief... een invloed op de beleidskeuzen die jullie maken?
5. Wat is autonomie? / Wat houdt het in om autonoom te kunnen handelen? Enerzijds autonoom ten opzichte van eigen lokaal bestuur, anderzijds autonoom ten opzichte van Vlaanderen (Sport Vlaanderen, Wonen Vlaanderen, Departement Jeugd...) (denk aan beleidsautonomie (doelgroepen afbakenen, beleidsinstrumenten kiezen, activiteiten prioriteren) en financieel management autonomie (budgetten verschuiven overheen jaren, middelen verschuiven overheen budgetten, personeels- en werkingskosten en investeringen).
- ⇒ Is het noodzakelijk om autonoom te kunnen handelen?
6. In 2014: planlastendecreet en BBC: hoe hebben jullie deze veranderingen ervaren?
- ⇒ Wat heeft dit concreet in de praktijk veranderd voor jullie? (buiten de andere manier van ingeven uitgaven en inkomsten om)
 - ⇒ Verplicht jeugd/sportbeleidsplan is hierdoor weggefallen. Wat voor impact heeft dat gehad?
7. De volgende verandering vond in 2016 plaats, toen zijn heeft de Vlaamse overheid ervoor geopteerd om de geormeerde sectorale doelsubsidies over te hevelen naar het gemeentefonds.
- ⇒ Wat voor impact heeft dit gehad op het lokaal jeugd/sport/sociale huisvestingsbeleid? (Hebben jullie als bestuur budgetten verschoven overheen beleidsvelden of beleidsdoelstellingen?)
 - ⇒ Houden jullie nog vast aan de Vlaamse beleidsprioriteiten?
(**sport:** subsidiëring sport clubs, professionalisering sport clubs met nadruk op kwaliteitsvolle lesgevers, stimulering levenslange en toegankelijke sportparticipatie, sportkansen voor kansarme personen)
(**jeugd:** ondersteuning en stimulering jeugdwerk, stimuleren van participatie in jeugdwerk van kinderen en jeugd met minder kansen, beleidsaandacht voor jeugdcultuur verhogen)

////////////////////////////////////

Citaat 2

Maar in beleidskeuzen zijn we nu beleidskeuze vrij he, we leggen de accenten waar we zelf denken dat ze, ik denk dat dat wel beter is, dat je als eigen stad kan zeggen van we hebben meer nood om een accent te leggen in jeugdbeleid daar, dat we niet gebonden zijn aan wat ze in Vlaanderen zeggen waar we op moeten werken (kustgemeente, jeugd, 26 maart 2018).

Citaat 3

Ja ik vind wel dat er veel veranderd is in die zin dat we vroeger als lokaal bestuur toch meer in een keurslijf zaten en dat de Vlaamse overheid toen subsidies toekende aan de lokale besturen en dat zij bepaalden op welke manier we die subsidies konden gebruiken, en het gebruik van die subsidies moesten we dus ook echt verantwoordt waardoor je dus eigenlijk heel weinig beleidsvrijheid had, alé de beleidsplannen die we toen hebben opgemaakt moesten ook goedgekeurd worden, eeuuhm goh ik herinner me, ik denk een ... in jaren uitgedrukt wordt het moeilijk, maar alé ik weet wel dat er dan iemand van de Vlaamse overheid ook langst kwam en dat we daar dan ook een gesprek over hadden en opmerkingen over kregen van ja is dit wel goed, is dat wel goed. Dus dan vind ik dat sinds 2016 dat het echt wel heel fel veranderd is door het feit dat je die middelen gewoon via het gemeentefonds hebt (weinig verstedelijkte gemeente met demografische achteruitgang, jeugd, 17 mei 2018).

Citaat 4

Maar ik vond toen, ook al maakte die maar voor 5 of 10% deel uit van het totaal budget sport, toch vond ik dat de regels te stringent waren. Het decreet en het uitvoeringsbesluit was gewoon... een draak (regionale stad, sport, 21 augustus 2018).

Citaat 5

Ik denk dat het nu beter is om integraal te werken dan ... het vroegere... Dat je vroeger meer gestuurd werd van bovenaf, nu is het makkelijker om... Als de gemeente zegt: we gaan iets doen rond vereenzaming, ja dan kan jij gewoon jeugd aansluiten zonder vast te hangen aan andere prioriteiten (residentiële randgemeente met hoge inkomens, jeugd, 6 augustus 2018).

Citaat 6

Toen moest zoveel % naar die doelgroep, zoveel % naar die doelgroep... En dat vind ik een beetje gemeentelijk afhankelijk. Dus dat vond ik dikwijls wel moeilijk dat er zoveel EUR of % naar g-sport moest gaan, terwijl dat bij ons vooral regionaal gebeurde. We moesten dat toch lokaal zelf gaan doen, en bij een grote gemeente was dat best ook een groot bedrag. En dat was zo.. de verdeling van die budgetten was niet conform de verdeling van onze doelgroepen binnen de gemeente. Dus dat was een lastige eigenlijk. Dat is nu een voordeel

dat we dat zelf kunnen doen. En ook in de subsidie reglementen hebben we nu ook meer vrijheid om er iets in te steken of uit te laten wat we zelf willen (residentiële randgemeente met hoge inkomens, sport, 30 augustus 2018).

Citaat 7

Ja... Ik denk dat in het begin niet iedereen mee was met het verhaal. Men ging uit van de middelen zijn er nog, dus we moeten dat nog altijd zoals vroeger toepassen. Terwijl dat die regelgeving helemaal anders was. (...) Voor sommige is dat nog altijd niet duidelijk van... Ja, hoe moeten we daar nu net mee omgaan? Of wat moeten we verantwoorden? Wat niet? Dus dat is nog altijd een grijze zone (regionale stad, jeugd, 9 augustus 2018).

9.7.2 Gebruik formele autonomie: citaat 1-2

Citaat 1

Ja, we hebben die wel aangepast, niet in grote .. geen grote veranderingen, maar er zijn wel dingen in aangepast, ja. (...) Dan gaat het meer over, ja er was een verdeling van kwantiteit en kwaliteit. En die verdeling is veranderd. (...) Er zijn ook heel goede trainers die geen diploma hebben. Daar zijn we van overtuigd. Dus we hebben het aantal uren gegeven training enz. laten meetellen (residentiële randgemeente met hoge inkomens, sport, 30 augustus 2018) .

Citaat 2

We hebben een aantal ad hoc subsidies, of subsidies die bovenop de werkingsubsidies kwamen, allemaal afgeschaft en we hebben er eigenlijk één grote pot van gemaakt waar verenigingen gebruik van kunnen maken. Daardoor hebben ze eigenlijk de garantie om met een minimum aan administratie een maximum aan middelen te krijgen (grootstad, jeugd, 17 juli 2018) .

9.7.3 Geen gebruik formele autonomie: citaat 1-6

Citaat 1

Het is niet dat we dat zien verschuiven... vanaf dat in het gemeentefonds gekomen is, dat ze dat op andere dingen gingen inzetten. De enige besparing die we gekend hebben is puur personeel (sterk verstedelijkte gemeente met lage inkomens, jeugd, 27 augustus 2018).

Citaat 2

R: Ik denk niet dat dat de bedoeling is. Ik kan natuurlijk niet in een glazen bol kijken hè wat er volgend jaar gaat gebeuren, maar ik denk dat hetgeen dat nu van toepassing is, dat dat een goed voorbeeld is van hoe het moet en ik denk niet dat daar veel aan gewijzigd wordt. Dat is niet de bedoeling.

I: Neen. Neen. Dus houden jullie nog vast aan die beleidsprioriteiten die vroeger gelden?

////////////////////////////////////

R2: En gelijk onze burgemeester altijd zei, die subsidies, eerste jaar is het volle pot, tweede jaar is het 70%, derde jaar 50% en uiteindelijk, na drie jaar, moet het zelf bedruipend zijn en dat is moeilijk he, met lokaal flankerend onderwijsbeleid hebben we het zo gehad, er kwam 20.000 euro van Vlaanderen, 10.000 euro van het stad, en dat valt weg, en uiteindelijk moet het stad 30.000 euro ophoesten he. Wij willen hebben dat dat project verder loopt he.

R1: En soms gaat dat niet meer he.

R2: En dan moet je keuzen maken he (kustgemeente, jeugd, 26 maart 2018).

Citaat 2

R: Voor infrastructuur hebben ze wel veel geld voor voorzien. Dat zou echt wel moeten dat we daar...

I: Iets van kan meepikken.

R: Dat zou wel heel jammer zijn, want daar vragen ze dan wel enorm veel administratie voor. (...) Wat ze allemaal moeten weten of wat ze allemaal moeten hebben. Dat is soms... (erg landelijke gemeente met sterke vergrijzing, sport, 19 april 2018).

Citaat 3

Wij ervaren dat soms, het is soms een zeer lijvig dossier dat je moet indienen. Je moet je project opstarten. Je moet eigenlijk binnen je college al de nodige budgetten voorzien, want je gaat het realiseren, maar je weet eigenlijk pas in laatste instantie of dat er subsidiering binnen komt of niet. Dus je kan eigenlijk een project niet laten afhangen daarvan (kustgemeente, sport, 27 mei 2018).

Citaat 4

De miserie daarmee hè is hè vind ik... dat het tijdsbestek om dat in te dienen vaak zo kort is, dat wij daar gewoon niet toekomen. (...) Ik heb al een paar keer geprobeerd euhm... voor die 'Natuur in je buurt', dat is ook iets omdat ik met speelpleinen bezig ben... Maar ja, als die oproep dan komt, dan ja dat is te kort. Als ik dat dan alleen nog helemaal zou kunnen tot daaraan toe, maar je hebt dan mensen nodig van de groendienst, van de milieudienst. (...) Waarmee je moet samenwerken, die dan niet zo happig zijn, die dan zeggen: we hebben geen tijd. Ja... En alleen, ja kan ik dat dan niet want ik ben niet genoeg onderlegd in dat natuur onderhoud of inrichting dus ja, dat botst wel op grenzen vind ik. (...) En ik kan me wel voorstellen dat als je in een gemeente of stad werkt waar je een jeugdendienst hebt met 3, 4, 5 mensen waar iemand zit die voor projecten kan werken, dat je daar tijd voor vindt. (...) Maar hier in een kleine gemeente, ik doe halftijds jeugd en heb dan nog een medewerkster die voltijds werkt, maar dan ook voor een bredere vrijetijdsdienst, dan is dat echt niet te doen. (verstedelijkte plattelandsgemeente met industriële activiteit en demografische groei, jeugd, 20 augustus 2018).

hebben een nieuw project opgezet en wij zijn daar mee betrokken. Sportief aanbod ene keer per maand naar mensen, anderstaligen, mensen die nieuw zijn. Hoofdzakelijk allochtonen. Fietsproject... We proberen daar wat samen te werken. Daar hebben we een stukje, ik zeg wel een klein stukje, één keer per maand een lesgever, dat kan soms 30 euro zijn, dat kan soms 50 euro zijn, dat is al naar gelang. Die ruimte hadden we nog wel binnen het budget. Maar niet voor elke week voor drie lessenreeksen te doen van tien tot weet ik veel wat. Dat was er niet. Dus dat is een nieuw project. Dat is een samenwerking, (...) Maar we werken wel, bijvoorbeeld, ja, we moeten toch wel wat samenwerken want ge hebt dan die sociale zwakkeren. Daar hebben zij dan wel contact mee en ja we moeten toch wel een beetje zien (weinig verstedelijkte gemeente met demografische achteruitgang, sport, 12 april 2018).

Citaat 2

Ik [denk] dat we ook wel hebben en we merken dat die nieuwe organisatiestructuur binnen de stad algemeen dan maakt dat er heel vele diensten zoekende zijn. (...) Waardoor dat je wel samen iets nieuws kunt maken. Dus je bent niet zozeer als dienst geïsoleerd, maar je merkt dat er een aantal problemen zijn die er niet alleen bij ons zijn. Er zijn er die bij meerdere diensten nu wel naar boven komen en dan kan je samenwerken (regionale stad ,jeugd, 9 augustus 2018).

Citaat 3

I: Is het belangrijk als dienst dat je connecties hebt met andere diensten?

R: Ik vind dat enorm belangrijk, omdat dat .. Je merkt dat je daar een... Euhm... Je kan een veel breder beleid gaan voeren dan enkel dat ... Dat sportluik. Ik bedoel een sportluik.. Het is daar ook een evenwicht zoeken natuurlijk hè, want uiteraard is een sportbeleid of ... Al hetgeen dat je rond sport doet, daar ligt je hoofdfocus en je kan een veel bredere werking gaan ontwikkelen. Je merkt ook gewoon dat mensen ... mensen euhm daar ... Of burgers euhm... zelf niet zozeer mee bezig zijn. Is dat nu sport of is dat nu dit..

I: Ja, van welke dienst komt dat?

R: Zij kijken naar de stad als: dat is de stad. Dat is de stad in zijn geheel en ehm... Zij wensen een zo goed mogelijke dienstverlening te krijgen vanuit die stedelijke werking, vanuit dat stadsbestuur en dan moet je ook vanuit die redenering gaan opereren van: oké, laten we de schotten die er misschien voor een stuk zijn tussen ja, vrijetijdsdiensten enerzijds of jeugd sport, cultuur, erfgoed, musea... Laten we die voor een stukje..

I: Weghalen.

R:... gaan weghalen, laten we zorgen dat we daar meer naar elkaar toegroeien. Euhm dat we elkaar daar misschien ook een stukje in kunnen versterken, dat we linken kunnen leggen dat mensen die misschien zeer grote culturele interesse hebben maar weinig sport, maar dat die toch door de koppeling te maken tussen sport en cultuur toch...

////////////////////////////////////

voor een stukje kan activeren in de zin van wat meer te gaan bewegen of sporten en vice versa. Dat je mensen die een heel grote sportinteresse hebben, dat je die toch op de één of andere manier culturele componenten kunt meegeven. En dat is interessant vind ik en dat is het evenwicht zoeken tussen .. Ja, oké wij zijn mensen die in hoofdzaak met sport bezig zijn, maar het zijn de linken die je kan leggen die het interessant maken om daar euhm... Ja, om ...

I: Om gedragenheid te krijgen.

R: Om gedragenheid te krijgen, maar ook om ... om... die burger of dingen een beetje te triggeren om andere dingen te gaan doen omdat die inderdaad niet zo in... Die denkt zo niet in vakjes. Wij dachten dat vroeger, maar die is er niet zo mee bezig. (...) En sommige zeggen: ah neen, het is... Hij voetbalt graag, laat hem maar een voetbalkamp gaan doen. Daar is ook niets mis mee, ook dat aanbod moet je voor een stuk voorzien maar sommige zeggen: laat ze maar is proeven van verschillende dingen. Dat mag, en kan de ontwikkeling van het kind zeker gaan kwaad dat het van verschillende dingen kan... kan ontdekken en dan is dat goed en daar moeten we denk ik als stad ook bewust van zijn.

Citaat 4

Ja, op de dienst zelf is ook een goede teamgeest en goede verhouding met de schepen van sport [belangrijk], want die heb je nodig in het college, [en in de] gemeenteraad als er grote beslissingen genomen moeten worden, dus die moet wel mee achter het project staan en niet haaks op hetgeen dat wij willen (residentiële randgemeente, sport, 30 augustus 2018).

Citaat 5

De krachten bundelen en zorgen dat er een zeer divers aanbod is. (...) Daar slagen we wel meer en meer in denk ik en inderdaad, tis binnen dat vrijetijdsverhaal van jeugd, sport, cultuur en het infrastructurale zitten we dan meer met de ruimtelijke planning. Maar aan de andere kant, rond wegen, welzijn en senioren merken we dan weer dat we heel wat raakvlakken hebben met ja, andere diensten... Ook rond, rond... ja, maatschappelijk kwetsbare mensen waarvan we zien: oké ja, welke partnerschappen kunnen we aangaan met de mensen van het Sociaal Huis bij ons. Welke... hè, of met... armoedeverenigingen of met andere partners allemaal. Dat hoort allemaal samen en dat is toch wel een bepaalde evolutie euhm... ten aanzien van vroeger. (...) Daar is het ook gewoon de uitdaging om veel meer dan vroeger die samenwerkingen om te gaan zetten en te gaan kijken: hoe kunnen we hier door samenwerkingen met andere diensten elkaar gaan versterken of bepaalde efficiëntiewinsten gaan boeken zodat je toch voor jezelf ruimte creëert om andere dingen te gaan doen (regionale stad, sport, 21 augustus 2018).

9.7.11 Middelen: citaat 6-7

Citaat 6

R2: Dat zijn zo van die dingen..., maar dat gebeurt nog te veel ad hoc.
R1: We hebben daar nog geen communicatie- of overlegstructuur voor...
I: Met andere diensten?
R2: Neen, dat is inderdaad heel moeilijk om zo die jeugdbril mee te geven met...
R1: Ook omdat veel andere diensten (...) heel veel werk hebben en dit is voor hen vaak niet prioritair. (...) Alé, zij moeten [ervoor zorgen] dat de straten worden heraangelegd, bomen worden aangeplant... om daar dan nog een keer bolletjes op het voetpad te gaan schilderen... dat is bijkomstig voor hen (agglomeratiegemeente met tertiaire activiteit, jeugd, 12 juli 2018).

Citaat 7

Elke dienst heeft zo zijn eilandje en daarboven heb je de bevoegde schepen, die schepen gaat dan naar het college, en dat zijn allemaal van die lijntjes, met als het gevolg dat die lijntjes tussenin er nog niet direct zijn. Met een 'ingekantelde' stad en OCMW gaat ook die filosofie terugkomen (...) dat we een sokkel vrije tijd hebben waardoor dat al die diensten volgens mij opnieuw meer gaan samenwerken. Niet dat er geen samenwerking is, maar de link, eraan denken... (kustgemeente, jeugd, 26 maart 2018).

9.7.12 Middelen: citaat 8-12

Citaat 8

Altijd alle activiteiten die er georganiseerd worden, worden die daar altijd zo veel mogelijk in betrokken hé. We hebben overlaats nu een regioactiviteit gedaan, ja daar heb je een heel pak vrijwilligers voor nodig voor een grote, voor ja een urban run, ja een grote organisatie. Ja, we hebben hier gewoon die mensen niet hé. Dan doe je beroep op die clubs, van kijk, willen jullie meehelpen? mee naar buiten komen als gemeente, als stad? En dat is massaal ondersteund, medewerking van scholen, die hebben daar... Dat was eigenlijk een heel mooie activiteit, een heel mooie samenwerking. Dat was echt, ja, één van de toppers van de laatste jaren zal ik maar zeggen. Dat was heel heel fijn, ja (weinig verstedelijkte gemeente met demografische achteruitgang, sport, 12 april 2018).

Citaat 9

[We hebben een] samenwerking met de zwemclub opgezet. Dus dat betekent dat de kinderen die bij ons zwemles gevolgd hebben, die geslaagd zijn, een diploma, mogen ook bij de zwemclub onmiddellijk in een hogere groep zitten. Dat is een goede samenwerking (middelgrote stad, sport, 16 april 2018)

//

Citaat 10

Ja die ondersteuning vooral he, dat helpt hen, en die samenwerking vooral he, zij weten we kunnen op de gemeente rekenen en andersom wij kunnen ook op hen rekenen (landelijke en agrarische gemeente met industriële activiteit, jeugd, 19 maart 2018).

Citaat 11

Ik ben er van overtuigd dat je alleen geen beleid kan voeren, maar dat beleid net vertrekt vanuit samenwerking met de verschillende actoren omdat je ... als je niet weet wat er leeft vanuit het veld kan je eigenlijk geen goed beleid voeren. (...) Dat gaat heel ruim hè. Dat gaat zowel over individuele jongeren als over verenigingen als over ... ook jeugdigen, maar daarvoor niet jeugdwerkverenigingen, dat gaat over ja, andere organisaties. (...) Eigenlijk ieder project doen wij participatief. En oké, dat zijn soms lange trajecten, maar er komt zoveel uit dat ook de betrokkenheid na de realisatie... Dat dat wel makkelijk is. Dat het ook heel veel tijd opvangt dat anders een personeelslid zou moeten doen. (...) Ze voelen zich betrokken bij de dingen die gerealiseerd zijn. (...) Als er iets niet goed loopt signaleren ze dat heel snel... En dat maakt het wel makkelijker (sterk verstedelijkte gemeente met lage inkomens, jeugd, 27 augustus 2018).

Citaat 12

Euhm en ik denk dat je ook nogal snel tot het besef komt dan van: oké, je kan vanuit een regisserende rol veel meer dingen gaan verwezenlijken dan vanuit een ... productierol. Alé, daar waar je zelf alles gaat doen. Ik denk dat daar net de sterkte in ligt om euhm met partners in samenwerkingsverbanden, met die mensen die daar net ... Die een bepaalde expertise hebben of de organisatie die een bepaalde expertise heeft, of die een bepaald netwerk hebben om met die organisaties iets op te gaan zetten waarbij je zegt: oké, dit is een meerwaarde voor het ... voor het lokaal beleid. En dat gaat breder dan sportbeleid alleen natuurlijk. (...) En ik denk dat je daar een belangrijke... Dat dat de hoofdzingen is waar je moet gaan kijken van: oké, wat willen wij als stad bereiken? Wat zijn ook de ... wat zijn de partnerorganisaties hun doelen? Hun visie? En hoe kan je die gaan ... hoe kan je daar de krachten gaan bundelen? (regionale stad, sport, 21 augustus 2018).

9.7.13 Middelen: citaat 13-17

Citaat 13

Ja, we hebben een regiowerking met acht gemeenten uit de buurt. Daarmee organiseren we... Elke gemeente betaalt een bijdrage, dat is een bedrag per inwoner zodanig dat grote gemeentes een beetje meer bijleggen als kleinere. En samen worden er activiteiten georganiseerd, vooral g-sport dan, omdat je dat lokaal moeilijk kunt... De vraag is kleiner dan... Er zijn er niet zoveel die aan sport willen gaan doen om daar een aanbod voor te gaan uitwerken. Dus doen we dat regionaal meer. (...) .. En dan zijn er vergaderingen met de sportfunctionarissen die met de promotie bezig zijn. Er zijn

daarnaast ook vergaderingen met de sportfunctionarissen die beheer, dus de infrastructuur onder hun hebben, want meestal is dat een beetje opgesplitst, toch in de grotere gemeenten zodanig dat daar ook een keer de problemen binnen infrastructuur kunnen besproken worden met elkaar. Dus we organiseren daar dan niet echt iets, maar dat is meer om informatie uit te wisselen. (...) dan komen we toch eens in aanraking met andere ideeën enz., als je altijd binnen uw eigen dienst blijft zie je of heb je soms geen ruimer veld meer. Daarom dat ik ook bij het ISB aangesloten ben (...) Dat vind ik ook heel verruimend. (...) Je kent meer mensen hè. Als je dan weet van: oh ja, daar in die gemeente doen ze dat. Je doet een belletje, die kennen u en je krijgt veel rapper informatie. Je hebt een netwerk hé. Dat is ook wel belangrijk hè, een groter netwerk (residentiële randgemeente met hoge inkomens, sport, 30 augustus 2018).

Citaat 14

Omdat je sommige dingen niet kan alleen doen hé, en dan gaat het niet enkel over materiaal, maar ook over het helpen schrijven van een subsidiedossier, de bibliotheek, of peer review, hoe pakt gij dat probleem aan, en nu hebt ge binnen de VVSG een werkgroep lerend netwerk dat wij, en dat gaat over de coördinatoren van vrije tijd die elkaar zien, eigenlijk zouden we dat ook in de regio wat meer nodig hebben dat ge elkaar ook wat meer formeel of informeel ja... (weinig verstedelijkte gemeente met demografische achteruitgang, jeugd, 17 mei 2018).

Citaat 15

Ja ge kunt vele grotere dingen organiseren met zen allen dan alé. Wij kunnen dat alleen niet hé, en nu als je ziet wat wij de mensen extra kunnen aanbieden, vooral op sport werkt dat echt, ja dat is een pak meer hé, dat is aleja (kleine agrarische gemeente, jeugd en sport, 15 mei 2018).

Citaat 16

[Netwerken zijn belangrijk] om toch een beetje kennis en voeling te houden met andere gemeenten. Je weet dan van die zijn met een project bezig waar dat je ook iets... Ah ja, jij bent met dat project bezig, hoe ben je daaraan begonnen? Of die heeft een nieuw skatepark aangelegd: ah, welke firma heeft dat gedaan? Heb je nog een bestekje? Voor dat is dat wel belangrijk, die informatie-uitwisseling en dat netwerk (sterk verstedelijkte gemeente met demografische achteruitgang, jeugd, 27 augustus 2018).

Citaat 17

[Netwerken zijn belangrijk omdat] je zo wel regelmatig nieuwe impulsen kunt oppikken hè. Dus zaken die al leven binnen een euhm andere stad of gemeente, euhm... En alé, waar dat je wel een aantal gelijk... gelijke dingen hebt (...) Dan kan je daar wel snel dingen bekijken en dat ook... uitproberen in een aangepaste context. Problemen die daar opduiken weer sneller ... met ... Alé, dat je daar ook een aantal dingen kunt helpen

om die mee op te lossen. (...) Omdat je die ook kunt detecteren binnen de eigen context. Dat zijn toch wel... En dat je samen toch ook vaak sterker kunt staan om bepaalde thema's naar voor te brengen en dan naar ... euhm.. naar andere netwerken zoals de VVSG of ... uw eigen kabinet, alé het Vlaamse kabinet of ... zo die dingen hè. Alé, ik denk dat ... werken aan ... thema's die gelijklopend zijn (...) of ... euhm... samenspannen om een aantal thema's op ... (regionale stad, jeugd, 9 augustus 2018).

9.7.14 Middelen: citaat 18

Citaat 18

Een aantal thema's nodigen wel uit om iets breder te gaan opnemen. Denk maar aan het ter beschikken stellen van materiaal. (...) Iedere stad heeft wel zijn uitleendienst, en ieder loopt tegen zijn beperkingen aan. (...) Als je zo'n dingen samenlegt, dan kan je wel (...) mooiere resultaten behalen. Maar ja, daar ontbreekt het aan energie, tijd, personeel. Ja, dat ... dat zit momenteel er niet echt in (...) Op sommige momenten is dat net iets te veel en dan merk je dat je ofwel zelf afhaakt, of de anderen afhaken. En als ... een aantal mensen niet meer of minder kunnen bijdragen... Dan... Ja, dan moet je daar zelf meer gaan... En het is vaak net iets te veel... waardoor dat het niet meer opbrengt. En dan kan het demotiverend werken. (...) Dus het moet juist zitten. (...) Tussen de verschillende partners en ook de tijd die het vraagt, ja (...) En je hebt natuurlijk ook wel euhm... iemand nodig die dat ding kan trekken hé (regionale stad, jeugd, 9 augustus 2018).

9.7.15 Middelen: citaat 19-22

Citaat 19

Ja, ik weet niet of dat ook... maar het belangrijkste negatieve aspect is het uitdoven van de rol van de provincies bij de lokale autonomie rond jeugdbeleid is ... daardoor beperkt, omdat die afstand tot Vlaanderen is te groot. (...) Dus dat zou nuttig zijn moest Vlaanderen zeggen: wij gaan inzetten op de streekmonitoren... en streek... streekwerking (residentiële randgemeente met hoge inkomens, jeugd, 6 augustus 2018).

Citaat 20

Als we ... extra hulp nodig hebben, of als een dossier willen laten verdedigen, dan doet hij [verwijst naar burgemeester die ook politiek actief is op het Vlaamse niveau] dat ook; Hij neemt dat mee. Hij zit binnen de juiste politieke fractie, dus als we naar jeugd toe op Vlaams niveau iets gedaan willen krijgen, pakt die een telefoon en belt die... en die legt dat even uit en de volgende week mag je daarnaartoe om ons dossier te gaan verdedigen (regionale stad, jeugd, 9 augustus 2018).

Citaat 21

////////////////////////////////////

veel mensen en weet ik ook van: (...) als we iets moeten... mensen moeten vinden, weet je ook van: we kunnen bij persoon A, B, C, D, E... terecht. Dat is iets dat je niet weet als je hier maar vier of vijf jaar werkt (verstedelijkte plattelandsgemeente met industriële activiteit en demografische groei, jeugd, 20 augustus 2018).

Citaat 25

Euhm... Jeugdbewegingen zijn ook heel... Ja, hoe zeg je dat ? Die leiding wisselt enorm vaak... Euhm... Dus ja, je werkt twee tot drie jaar met dezelfde mensen en dan zijn dat weeral andere mensen. Je moet eigenlijk aan 0 beginnen en alles uitleggen en weeral zeggen van: je kan daarvoor daar terecht... . En dat is een frustratie bij heel veel van mijn collega's (verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei, jeugd, 20 augustus 2018).

9.7.17 Middelen: citaat 26-27

Citaat 26

Na verloop van tijd is dat wel, omdat je, ja, je voelt dat hoe kleiner een gemeenschap is dan is het, ja want ja die kent zijn pa en weet ge? Dat is zo één grote familie zal ik zeggen. Ik heb altijd het gevoel van, ja oké, dat zijn de afspraken en ik zie dat ook niet die connecties enz., en ik weet niet dat die van de voetbalclub de schoonbroer is enz., dat weet ik allemaal niet, dus voor mij is dat ja ... (...) Ja, dat is voor mij, ik heb dat al ondervonden, is dat soms wel gemakkelijker zo, en na verloop van tijd(...) Dus ik ken allemaal die onderlinge banden niet, dus ik alé, ik hou daar ook geen rekening mee want ik weet dat gewoonweg niet. En ik zie dat dan zuiver sportief, ik moet geen rekening houden met allemaal die achterliggende dingen uit het verleden. Soms hoor je dan verhalen dat je zegt, ah ja, dat wist ik helemaal niet maar bon, dat doet er ook helemaal niet toe. Dat staat er los van. Maar ik heb het dan wel het gemakkelijker omdat ik dat gewoon niet weet. Ik hou daar gewoon geen rekening mee (weinig verstedelijkte gemeente met demografische achteruitgang, sport, 12 april 2018).

Citaat 27

R1: Ik ben zelf niet van [hier], op dat vlak is dat wel een meerwaarde hé. Ik heb een aantal collega's die wel van hier zijn, en ik heb nog een collega die dat niet van [hier] is, en ja die zegt hetzelfde als ik omdat je anders kijkt. Die anderen zitten ertussen hé, die weten wat dat is en die zeggen van ja dat is een stap te ver, dat is toch nog niet voor nu ze. Terwijl wij als sneller zeggen van ja maar komaan hé, mannen realiseert dat, en dat gaat.

R2: Maar dat is een beetje eeuhm..., de vergelijking gaat misschien totaal niet op, maar dat is met snel rijden op straat ook hé. Iedereen klaagt over te snel rijden, maar dan denk ik, als iedereen die erover klaagt niet te snel rijdt, dan is het probleem al bijna opgelost. Dus hé, jullie zitten hier als buitenstaander (...), jullie zeggen van oké mannen zet dat toch samen, terwijl diezelfde mensen misschien in hun eigen dorp zeggen van

Citaat 38

Dat ze terecht kunnen. Dat vind ik een heel belangrijk iets, dat ze niet het gevoel hebben dat wij ergens ver weg in een gemeentehuis zitten met een gesloten deur, waarvan ze moeten denken van... Dat ze niet het gevoel hebben van er is een drempel om tot hier te komen (verstedelijkte plattelandsgemeente met industriële activiteit en demografische groei, jeugd, 20 augustus 2018).

Citaat 39

We hebben hier ook elke week een briefing van het college. Ja, als daar zo'n dingen zijn waarvan ik denk... Nu onlangs was er zoiets: er heeft iemand een vergunning gevraagd om in de industriezone ook een skatehal open te doen. Dan denk ik: een skatehal? We hebben vorige zomer geïnvesteerd in een openlucht skateterrein. (...) Als ik dat dan hoor denk ik: ah oei? Dan probeer ik direct te vragen aan die collega van: en wat gaat dat dan zijn? (...) En zo probeer ik dat te doen, bij alle dingen dat ik zo hoor... Als ze spreken over een nieuwe verkaveling ga ik direct polsen van: ja, is het de bedoeling dat er een speelplein komt? Moet er iets voor gebeuren? Wanneer gaat dat er zijn? (verstedelijkte plattelandsgemeente met industriële activiteit en demografische groei, jeugd, 20 augustus 2018).

Citaat 40

Hier staat de deur altijd open. Dus hier weten ze... De schepen is zeer aanwezig op het veld en zeer aanspreekbaar. Verder hebben we ook ingezet op meer responsabilisering van onze mensen. Bijvoorbeeld wanneer een vereniging, een professionele jeugdvereniging in een gebouw zit van de stad. (...) Maar we doen ook heel veel plaatsbezoeken en heel veel gesprekken, zodat we weten waar onze partners mee bezig zijn. (...) Dus we hebben inderdaad een heel aanwezige schepen, maar we proberen ook als administratie voldoende aanwezig te zijn om te weten wat er leeft, welke problemen er zijn, welke uitdagingen en welke successen dat er zijn. Er gebeurt ontzettend veel in de stad... Als we achter onze bureau zouden blijven zitten zouden we dat inderdaad niet allemaal weten (grote stad, jeugd, 17 juli 2018).

9.7.20 Middelen: citaat 41

Citaat 41

R1: Ik heb alle keuzevrijheid binnen de beperkte middelen dat er zijn.
R2: Voor ons is dat juist hetzelfde hé. Ik voel mij ook zeker enorm vrij, maar je zit natuurlijk ook nog altijd met je financieel plaatje waar je niet buiten kan he. Maar ik heb zeker niet het gevoel dat er zaken zijn van dat mag niet en dit en dat (kustgemeente, jeugd, 26 maart 2018).

Bijvoorbeeld we zitten nu in vervoersregio, dat is besproken in de jeugdraad, mensen hebben input kunnen geven. Rond speeltuinen, rond al die dingen... Maar goed... Hoe betrek je jongeren die niet in het verenigingsleven zitten? Wij hebben een grote bevraging gedaan bij onze secundaire scholen om die hun mening te krijgen van wat ontbreekt er enz. (residentiële randgemeente met hoge inkomens, jeugd, 6 augustus 2018).

Citaat 47

Ja, sportdienst mag op zich niet zelf beslissingen nemen hé. Dus we zijn een uitvoerende dienst, maar ja wij hebben de kennis in huis dus er wordt wel veel naar [ons] geluisterd (residentiële randgemeente met hoge inkomens, sport, 30 augustus 2018).

Citaat 48

R: Dat is ja, moeilijk... Euhm dat wordt niet vooraf zo duidelijk afgelijnd. Het is doorheen de jaren dat je dat opbouwt en dat je ook leert: bij wie kan ik terecht ? Waarvoor? Bij de ene kan je meer vragen dan iemand die nieuw begonnen is en misschien niet goed weet.. of iemand die echt van de oude stempel is en zich sterk aan de regeltjes houdt. Ja, dan ga je opzoek naar de meest geschikte en waarvan je van weet: die heeft zelf een goed contact met anderen en we weten dat die het thema jeugd nauw aan het hart ligt. Zo gaan we meestal...

I: Ja, de kennis van wie er tegenover u zit is relatief belangrijk.

R: Ja, dat is een realiteit denk ik (regionale stad, jeugd, 9 augustus 2018).

9.7.23 Middelen: citaat 49-53

Citaat 49

Wij hebben iets te weinig personeel vind ik om bijvoorbeeld dat soort zaken aan te pakken, wij zijn meer de klassieke ambtenaren die zorgt voor de dossiers en de jeugdraad en goed contact met de actoren om onze eigen doelstellingen te bereiken, maar wij hebben veel te weinig tijd... aleja ik zou liefst willen dat de jeugdconsulent den helft van den tijd zelf op straat rond hangt hé (weinig verstedelijkte gemeente met demografische achteruitgang, jeugd, 17 mei 2018).

Citaat 50

Iets waar we binnen de stad heel sterk nog in kunnen groeien is jeugdcultuur. We hebben een grote achterban, heel veel verenigingen die daarmee bezig zijn, maar we hebben net tijd en middelen te kort om ervan te kunnen maken wat je ziet, er ligt zoveel potentieel, maar we moeten het nu kunnen grijpen (sterk verstedelijkte gemeente met lage inkomens, jeugd, 27 augustus 2018).

Citaat 51

Over wat je het hebt, want inderdaad op personeelsvlak zou ik zeggen, ja dan... We zouden meer kunnen doen, moesten we een aantal mensen extra hebben, maar die hebben we niet op dit moment dus we doen het met de mensen die we hebben. (...) Als je dat inhoudelijk wil gaan ondersteunen.. Euhm wat ik bijvoorbeeld heel sterk vind binnen de Stad Antwerpen, zij werken met bepaalde verenigingsondersteuners... Dat is iets dat wij niet hebben... omdat we de mensen niet hebben om daarop in te zetten. (...) Maar dat lijkt me wel een enorme meerwaarde voor verenigingen om... bepaalde inhoudelijke steun te krijgen, maar dat doen we bijvoorbeeld nu niet. En we proberen dat, en als verenigingen dat vragen hebben wij naar ons... Alé, dan gaan we daarop in, in de mate dat dat mogelijk is, maar we gaan niet proactief daar een beleid rond voeren omdat we die mensen niet hebben (regionale stad, sport, 21 augustus 2018).

Citaat 52

Bijvoorbeeld de welzijnsschakel bij ons is een beetje onderbemand. Die willen heel graag heel veel doen, maar die kunnen niet altijd veel doen omdat het altijd dezelfde personen zijn (landelijke en agrarische gemeente met industriële activiteit, jeugd, 19 maart 2018).

R1: Een knelpunt zijn onze jeugdlokalen, de erbarmelijke staat, opvolging... Zowel van de privé-particuliere lokalen als die van ons. En de zware financiële kost voor die verenigingen om dat euhm... te verbeteren, we hebben daar wel maatregelen voor genomen ook financieel... Een goede zaak, maar merken dat sommige dossiers...

R2: Het is niet voldoende.

R1: Een beetje oplapwerk.

I: Ja, dat blijft liggen omdat...

R2: De kosten om het echt goed te krijgen zijn dusdanig groot dat de ingrepen niet toereikend zijn, met meer infrastructuurtoelagen ... daar gaat het eigenlijk over.

R2: Kan je meer doen, zoals een nieuwe chauffage aanleggen of herstelling van een dak. Maar als uw lokaal zo rot is ... Dan is dat kosten op het sterfhuis eigenlijk, dus veel jeugdverenigingen zitten op hun kantelpunt en dat is ja...

R1: Dat is een uitdaging (agglomeratiegemeente met tertiaire activiteit, jeugd, 12 juli 2018).

Citaat 53

Waar dat we wel, alé waar dat ik het gevoel heb waar we wat minder in kunnen investeren, maar dat heeft met personeel te maken, is in die link naar dat sociaal werk. Dus tussen jeugd en sociaal werk zit er heel wat. Daar is heel wat wat we zouden kunnen doen, maar wat we niet kunnen doen omdat we gewoon de mensen niet hebben (kustgemeente, jeugd, 26 maart 2018).

9.7.24 Middelen: citaat 54-57

Citaat 54

////////////////////////////////////

Zowel [voor] sport en jeugd is dat een groot probleem hé, infrastructuur hé. Sport minder want we hebben een sporthal, paar gemeentelijke terreinen, maar voor jeugd zit ge met infrastructuur die versleten is, of dat ze niet voldoende geld hebben om nieuwe infrastructuur, of onderhoud te doen. Dat is natuurlijk een groot probleem hé. We zijn hier, ik denk 20 jaar bezig geweest, voor een nieuw lokaal te zetten (kleine agrarische gemeente, sport en jeugd, 15 mei 2018).

Citaat 55

We hebben hier nu wel een school, alé, we hebben verschillende scholen ook wel bij. De school hier heeft een mooie turnzaal gebouwd over een aantal jaren, waar we wel mogen over beschikken, maar dat is niet voor elke avond alle clubs in te laten hé. Dat leent zich daar ook niet toe. Een tatami, ja, dat is al veel tijd om die te leggen, dus daar zijn we nu ook al toe gekomen dat bijvoorbeeld als de volleybal één of twee-derde, twee terreinen van de drie gebruikt. Dat er één terrein een tatami gelegd wordt en dat daar dan de vechtsportclub dan efkes samen met ... gebruiken in de kleine zaal. Dat er twee clubs gelijktijdig, of dat ze opsplitsen jeugd/volwassenen hé, dat er zo ja dat de kleine zaal, de vechtsportzaal te klein wordt dat ze zelf een klein beetje creatief zijn en voorstellen doen. Soms zitten ze daar opgepropt op een stukske van de zaal, dat ze zeggen, wij gebruiken dat, jullie zetten dat op? dan gaan wij dat daarna gebruiken en wij ruimen dat op, zover zijn we al, dus dat we elke vierkante meter proberen optimaal te benutten (weinig verstedelijkte gemeente met demografische achteruitgang, sport, 12 april 2018).

Citaat 56

Vooraf door het feit dat we zelf bepaalde infrastructuur niet in handen hadden, konden we zelf heel weinig richting geven. Alles was privaat, dus het enige wat wij konden doen was die ondersteuning (landelijke en agrarische gemeente met industriële activiteit, sport, 23 mei 2018).

Citaat 57

Eigenlijk de nagel aan de doodskest in de job hier (...) is dat die gebouwen... In heel veel gemeentebesturen... hebben jeugdbewegingen hun eigen gebouwen. Die jeugdbewegingen werken daar dan heel hard voor. Ze verkopen 100.000 pannenkoeken eer ze het geld bij elkaar hebben. Ze krijgen soms wel de grond van de gemeente of van de Kerkfabriek, maar hier heeft élke jeugdbeweging, op ééntje na, maar dat is een soort van erfpacht van 99 jaar dus dat is bijna hetzelfde, een gebouw van de gemeente. Dus die gebouwen zijn eigendom van de gemeente, dat is een... die hebben een huurovereenkomst waarin ze een paar 100 EUR per jaar, echt geen geld, voor betalen. Maar de gemeente is wel eigenaar. En staat dus ook in voor die gebouwen. Maar ja... daar gaat ongelooflijk veel aan stuk. En ja... dat is écht iets dat mij ontzettend frustrereert. Vooral ook omdat het dan weer hetzelfde verhaal is hé. Die technische dienst die komt van: "Ja, maar dat kan toch niet, weer een raam kapot!" Ja,

dat is een continue stroom (verstedelijkte plattelandsgemeente met industriële activiteit en demografische groei, jeugd, 20 augustus 2018).

9.7.25 Beleidsdruk: citaat 1-6

Citaat 1

Hij [de schepen] heeft het subsidiereglement ... Was dus aan vernieuwing toe. Dat was al een aantal jaren, maar de sportraad wou dat ook wel, maar ja... Gezien de voordelen die voor sommige clubs daaraan vast hingen, werd dat toch wel op de lange baan geschoven. (...) Dus die neiging om dat te veranderen was niet zo groot. Maar nu gaat het er toch doorkomen. Dus wij hebben nu al twee vergaderingen gehad en de schepen heeft dat helemaal omgedraaid. Dat was wel, ik zal niet zeggen een bom die inviel, maar dat was toch wel... Ik zag toch wel dat sommige mensen fel verschoten en direct wisten van, oei dat gaat hier niet in ons voordeel zijn. (...) Ik [had] toch zo het gevoel zo van, dat zit hier toch niet echt meer goed. En sommige clubs, of sommige leden van de sportraad, hadden daar ook hun bedenkingen bij. Het reglement is niet meer up-to-date. Maar sommige wouden dat dan toch behouden. En diegene die daar een slecht gevoel bij hadden, die hadden al gezegd, oké de nieuwe generatie moet het dan maar doen. Wij stappen eruit. Doen jullie het dan maar. En dan is het eigenlijk niet veranderd. (...) Ik vind dat dan toch, als je naar uw schepen stapt, dan kan die daar zelf over nadenken. Die doet daarmee wat die wilt, dat is natuurlijk een gewaagd ding van in een verkiezingsjaar daar nog mee af te komen (weinig verstedelijkte gemeente met demografische achteruitgang, sport, 12 april 2018).

Citaat 2

Ik vind één van de moeilijkheden, of een uitdaging, is van jongeren een plaats te kunnen geven in de maatschappij. Waarbij de maatschappij dat ook aanvaard. Het is hoe langer hoe meer zien mensen jongeren als probleem, als een vorm van overlast. En eeuuhm, dat kan dan gaan van heel de problematiek van jeugdhuisen en fuifzalen van oei we hebben dat liever niet in onze buurt, die jongeren die ergens blijven rondhangen, ziet men ook direct als een probleem. Zeven gepensioneerde vrouwtjes die op een bank zitten is geen probleem, maar als dat zeven jongeren zijn, die op een andere manier misschien op die bank zitten, is dan wel een probleem, terwijl er misschien geen verschil is tussen, alé een speeltuintje in een wijk aanleggen is soms al een probleem hé, je hebt ouders die vragen van ah tof een speeltuintje, en je hebt anderen die dat zeggen van ja voor mij hoeft dat niet, want je gaat jongeren hebben die een brommerke gaan kopen en drank en drugs en aleja dat is moeilijk (weinig verstedelijkte gemeente met demografische achteruitgang, jeugd, 17 mei 2018).

Citaat 3

Ja nee, in ons eerste beleidsplan hadden wij ook topsport he, [onze gemeente] en topsport hoe ga je dat verenigen? En wij wilden daar ook wel initiatieven naar nemen,

////////////////////////////////////

maar dat is eigenlijk niet gelukt, ten eerste omdat ik er te weinig prioriteit aan heb gegeven en ten tweede ook omdat verenigingen bang waren om jeugd te verliezen (woongemeente in de stadsrand, sport, 11 april 2018).

Citaat 4

I: En natuurlijk, de volgende legislatuur, je weet nu nog van waar die middelen vandaan komen he, je weet nog van zoveel hebben wij voor sport gekregen, voor jeugd, voor cultuur, vanaf dat daar een legislatuur is overgegaan hebde die afkomst ook ni meer he en wordt dat gewoon een pot geld dat ge moet verdelen.

R: Ja maar dan hebde de clubs he, de clubs nu die zeggen van ja dees jaar krijgen we 5000 euro en volgend jaar nog maar 4000, dan gaan die volgend jaar zeggen van waar is mijn 5000 euro gebleven? Daar zullen, alé die zullen als eerste wel zeggen van hoe zit dat met de centjes, dus de controle van de clubs uit die zal er wel zijn denk ik (landelijke en agrarische gemeente met industriële activiteit, sport, 23 mei 2018).

Citaat 5

Tja, omdat ik van mening ben, en ook mijn schepen denk ik, dat wij als gemeentebestuur er zijn voor de burgers. Dat is in mijn beleving de essentie van wat een gemeentebestuur behoort te doen. Ervoor zorgen dat de burgers in uw dorp... Ja, het gevoel hebben dat ze... graag in een dorp wonen en dat alles wat er maar kan zijn binnen de grenzen van het mogelijke, dat dat ervoor wordt gedaan. Dat de burger... ja, tevreden is (verstedelijkte plattelandsgemeente met industriële activiteit en demografische groei, jeugd, 20 augustus 2018).

Citaat 6

Als lokale bestuurder is het heel moeilijk om te zeggen van: "Oh weet je we gaan hier de judo dicht doen en we gaan nu naar [een andere gemeente], en de volleybal gaat naar [nog een andere gemeente]", want dan, alé uiteindelijk als bestuurder wordt ge daar een beetje op afgerekend en dat zal bij velen in het achterhoofd zitten van: "Oh we moeten zien wat dat we doen." Want aleja de mensen rijden toch het liefst met hun auto binnen in de sportclub om dan rechtstreeks in de kleedkamer uit te stappen hé. Dat overstijgt volgens mij het lokale. (...) Ik vind da je daar als lokale bestuurder eigenlijk onvoldoende mee kunt doen. Aléja ik denk dat lokaal er andere noden zijn, maar dat men dat dan dikwijls overkoepelend zet en daar aléja, ook bovengemeentelijk bij. Ja je moet u aan de gemeente, of je moet uzelf ook kunnen overtuigen om te investeren in iets wat niet in uw eigen gemeente valt. Dat is, awel ja, dat is als bestuurder wel, dat is moeilijk. Want je kan wel denken van ja je moet overkoepelend, je moet bovenlokaal denken en clubs samenvoegen en samen werken en dit en dat, maar ja de financiering... Als je een deel van de financiering moet dragen, dan moet je toch denken aan de mensen van uw eigen dorp hé. En dat is wel een moeilijke. (...) Dat ik geld ga moeten vragen voor iets da niet [hier] is. Hé want dan zeggen ze van: "Ah ja en waar ga je dat

////////////////////////////////////

dan zetten?” Nee, dat is ook voor de eigen mensen en dingen hé. Die kijk is er nog niet en dat moeten we overstijgen, maar ja dan zijn we weer een legislatuur verder. (...) Hé want ik [schepen sport] merk nu wel dat hoe dichter de verkiezingen komen, dat je toch wel als politiker nen keer achteruit kijkt en denk van oké, wat hebben we nu eigenlijk dit jaar allemaal gedaan. Ja dan begint het wel; het gevoel zo van heb ik iets gedaan wat een andere niet heeft gedaan? En ja nu begint dat wel wat, wat ik nooit gehad heb, maar nu begint dat toch wel, als ik eerlijk ben, een beetje op te spelen. Van oké wat hebben we gedaan en wat voor een rapport gaan we aan de kiezer geven? (landelijke en agrarische gemeente met industriële activiteit, sport, 23 mei 2018).

9.7.26 Beleidsdruk: citaat 7-12

Citaat 7

Als stad trek je nu eenmaal meer armoede aan dan binnen de gemeente die vaak die problemen niet hebben. Dat heeft een indirecte werking en impact op de werking en inkomsten (grote stad, jeugd, 17 juli 2018).

Citaat 8

Omdat ja, je ziet ook de gebouwen worden ouder... Euhm de jeugdige bevolking in onze stad groeit nog, dus er is een enorme druk op de infrastructuur, zowel nieuwe lokalen zoeken, naar samen gebruik van lokalen... (...) En dat is eigenlijk wel een grote uitdaging (sterk verstedelijkte gemeente met lage inkomens, jeugd, 27 augustus 2018).

Citaat 9

[Armoede] is een groot probleem [hier]. Eén op vier, dat is al de moeite. Het is zelfs al iets hoger dan één op vier. Dus wij hebben een enorm goede samenwerking met het OCMW. Wij hebben hier de vrijetijdspas. Concreet wilt dat zeggen dat iemand die financieel doorgelicht is door het OCMW, en recht heeft daarop, bij alle sportverenigingen 50% korting krijgt. Dus dat is toch een belangrijke pijler (middelgrote stad, sport, 16 april 2018).

Citaat 10

Anderzijds is het inderdaad ook logisch dat je hier een meer diverse inwonerssamenstelling hebt, in vergelijking met andere gemeenten. Hier zijn meer dan 100 nationaliteiten aanwezig. Ja dat vraagt een bepaald evenwicht en een bepaalde zoektocht van oké, hoe ga je daarmee om? Een bepaalde samenlevingsproblematiek waar dat je als sportbeleid alé... niet alleen als stedelijk beleid, maar ook vanuit een sportbeleid rekening mee moet houden (regionale stad, sport, 21 augustus 2018).

Citaat 11

Ja, niet alleen de diversiteit, maar ook het aandeel dat de kinderen en jongeren hebben in de stad wordt steeds groter. (...) De uitdaging zal zijn om die leeftijden mee op te volgen. Die kinderen blijven natuurlijk niet 4 tot 6 jaar... Die gaan groter worden, jongeren worden... Er gaat nood zijn aan meer jongerencentra in de stad. Dat is een serieuze uitdaging voor de toekomst (grote stad, jeugd, 17 juli 2018).

Citaat 12

Senioren is hier een heel sterk uitgewerkte... Er is een heel grote seniorenwerking voor sport... omdat hier ook heel wat senioren wonen. Dat is een grote doelgroep. (...) Hier loopt sport overdag. Dus in de dienstencentra en in de sporthal gaan overdag sportcursussen door voor hen. En dan voornamelijk in de drie dienstencentra omdat ze zich daar al bevinden. Dus ja er zijn heel wat cursussen. We laten ongeveer een 800 senioren aan sport doen (residentiële randgemeente met hoge inkomens, sport, 30 augustus 2018).

9.7.27 Beleidsdruk: citaat 13-23

Citaat 13

Er zijn heel wat veranderingen op til, dat merk ik. Het is zo een paar jaar zo wat hetzelfde geweest, en nu is het zo een beetje, ja, binnen een aantal clubs... Er is een fusie geweest van de volleybalclub, de basketbalclub wil zien of ze geen meisjesploeg of meerdere meisjesploegen willen, en dat verandert dan wel enorm qua trainingen, bezetting, gebruik van de accommodatie, en dat is wel ietske, dat al wel een beetje een puzzel die opnieuw gelegd moet worden. Zolang als hetzelfde blijft is het allemaal niets. Ook de vechtsportclubs klagen dat ze te weinig plaats hebben, ja, dan iedereen wil tussen 6 en 9 in die sporthal, ik zeg ja, we kunnen moeilijk drie sporthallen bouwen die de hele dag leeg staan, we mogen al de school gebruiken. Dat is natuurlijk niet zo comfortabel. We hebben een site waar een loods is die dan een beetje afgestemd is op den tennis, die dan indoor-infrastructuur zocht voor de winterperiode te overbruggen.(...) Ja, het is vooral de... Alé, om nu bijvoorbeeld de basket te nemen. Dat breidt zich uit, dat niveau gaat min of meer omhoog, ze willen dan ook, ze krijgen dan ook meisjesploegen. Ja natuurlijk, die bezetting van die accommodatie wordt altijd drukker en drukker. En dan is het, ja wie heeft voorrang? Omdat je in een hogere categorie speelt. En het reglement is momenteel zo opgemaakt dat clubs met wedstrijden qua trainingen min of meer voorrang hebben omdat die heel strikte, alé een uitgestippeld traject afleggen en ook moeten voldoen aan allemaal die dingen hé, aan allemaal die voorwaarden. Natuurlijk, sommige recreatieve clubs voelen zich dan wat benadeeld, zo van, ja het is maar een pluimke kloppen. Jaja, maar ze doen ook jeugdwerking en dat is heel toegankelijk, we hebben dat gemerkt, het is zo efkes in een dal geweest maar nu het is eigenlijk heel populair geworden. Ook door dat recreatieve eigenlijk. Mensen zoeken niet altijd

